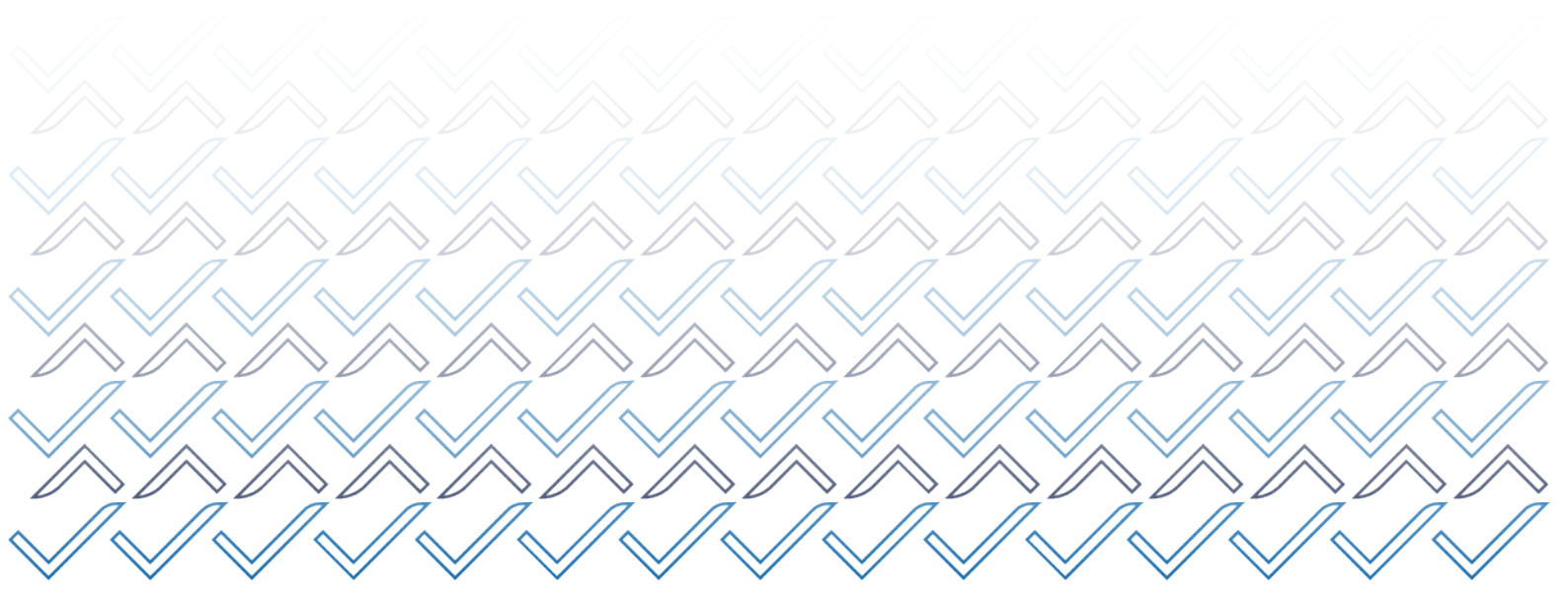

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2024 METŲ VALSTYBĖS SOCIALINIŲ FONDŲ ATASKAITŲ RINKINIO FINANSINIO AUDITO REZULTATAI

2025 m. gegužės 15 d.

Nr. FAE-6

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Giedrė Stalauskienė (departamento vadovė), Rita Švedienė (grupės vadovė), Milda Marozienė (grupės vadovė), Violeta Butkienė, Lidija Kinkienė, Violeta Trainavičiūtė, Gintaras Tumas, Rasa Pašilienė, Ramūnas Viederis.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Finansų ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	5
SANTRAUKA	6
ĮŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	13
1. VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS	13
1.1. Finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų	13
1.1.1. Išliko aplinkybės dėl neidentifikuoto masto neužregistruotų ūkinių operacijų, susijusių su paskirtomis ir gavėjų nepasiekusiomis periodinėmis ir vienkartinėmis išmokomis	13
1.1.2. Imtasi veiksmų trūkumų nedarbo socialinio draudimo išmokų apskaitos srityje šalinimui, tačiau išliko aplinkybės dėl netiksliai įvertinamų užsienio šalyse gautų draudžiamųjų pajamų ir laikotarpių	16
1.1.3. Reikia papildomų vidaus kontrolės priemonių, skirtų visos informacijos apie įvykius, dėl kurių gali atsirasti fondo neapibrėžtasis turtas ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, kaupimui ir vertinimui	18
1.1.4. Kiti pastebėjimai dėl fondų administruojančių įstaigų veiklos sąnaudų	20
1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų	24
1.3. Svarbios aplinkybės, kurios gali paveikti tolesnę VSDF veiklą	25
2. GARANTINIO FONDO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS	27
2.1. Finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	27
2.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	27
3. ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS	27
3.1. Finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	27
3.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas	28
4. FINANSŲ MINISTERIJA BAIGIA RENGTI NAUJĄ VALSTYBĖS SOCIALINIAMS FONDAMS SKIRTĄ VIEŠOJO SEKTORIAUS IR FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS STANDARTĄ	28
5. GARANTINIO IR ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDŲ PINIGAIS NUMATYTA FINANSUOTI AKTYVIOS DARBO RINKOS POLITIKOS PRIEMONES	29
PRIEDAI	30
1 priedas. Audito apimtis ir metodai: Valstybinio socialinio draudimo fondas	30

2 priedas.	Audito apimtis ir metodai: Garantinis fondas	33
3 priedas.	Audito apimtis ir metodai: Ilgalaikio darbo išmokų fondas	36
4 priedas.	Nustatytų duomenų iškreipimų įtaka Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui	38
5 priedas.	Nustatytų duomenų iškreipimų įtaka Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniui	42

PAGRINDINIAI FAKTAI

8,52 mlrd. Eur

Valstybinio socialinio draudimo fondo pagrindinės veiklos pajamos.

7,70 mlrd. Eur

Valstybinio socialinio draudimo fondo pagrindinės veiklos sąnaudos.

4,12 mlrd. Eur

Valstybinio socialinio draudimo fondo grynasis turtas.

3,62 mlrd. Eur

Valstybinio socialinio draudimo rezervas.

0,39 mlrd. Eur

Pinigų likutis Garantiniame (178,9 mln. Eur) ir Ilgalaikio darbo išmokų (207,2 mln. Eur) fonduose.

468,1 mln. Eur

Valstybinio socialinio draudimo fondo ataskaitų rinkinyje nurodytos nedarbo socialinio draudimo išmokos. Dėl netiksliai įvertintų asmenų užsienio šalyse gautų pajamų ir laikotarpių, negalime patvirtinti, kiek jos turi būti didesnės ar mažesnės.

134,6 mln. Eur

Valstybinio socialinio draudimo fondo ataskaitų rinkinyje nurodyti trumpalaikiai įsipareigojimai (mokėtinos socialinės išmokos). Dėl su išmokų skyrimu susijusių neužregistruotų ūkinių operacijų negalime patvirtinti, kiek jie turi būti didesni.

7 563,7 mln. Eur

Valstybinio socialinio draudimo fondo ataskaitų rinkinyje nurodytos socialinių išmokų sąnaudos. Dėl su išmokų skyrimu susijusių neužregistruotų ūkinių operacijų negalime patvirtinti, kiek jos turi būti didesnės.

918,8 mln. Eur

Valstybinio socialinio draudimo fondo ataskaitų rinkinyje nurodytas 2024 m. grynasis perviršis. Dėl nustatytų sisteminių iškraipymų negalime patvirtinti, kiek jis turi būti mažesnis ar didesnis.

6 447,3 mln. Eur (6,6 proc. BVP)

Iki 2028 m. pabaigos prognozuojamas sukaupti Valstybinio socialinio draudimo rezervas. Siekiama sukaupti vienu metų fondo išlaidų dydžio rezervą*.

* Šis dydis 2025 m. pagal 2024 m. duomenis sudarytų 8 170,2 mln. Eur.

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi Valstybės kontrolės įstatymu ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, atlikome 2024 m. valstybės socialinių fondų ataskaitų rinkinio finansinį auditą.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, kurie apima tarptautinius audito standartus. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl valstybės socialinių fondų metinį ataskaitų rinkinį sudarančių

- ✓ Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių,
- ✓ Garantinio fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir
- ✓ Ilgalaikio darbo išmokų fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių

pareiškiamos audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1–3 prieduose „Audito apimtis ir metodai“ (30–37 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Valstybinio socialinio draudimo fondo metinių ataskaitų rinkinys

1. 2024 m. fondo konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose yra reikšmingų duomenų iškraipymų

Valstybinio socialinio draudimo fondo (VSDF) konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai ne visais reikšmingais atžvilgiais sudaryti vadovaujantis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS) ir kitų teisės aktų reikalavimais. Nustatėme reikšmingų konsoliduotųjų finansinės būklės, veiklos rezultatų, grynojo turto pokyčių ataskaitų (trumpalaikio turto, trumpalaikių įsipareigojimų, grynojo turto, pagrindinės veiklos pajamų ir sąnaudų, pagrindinės veiklos perviršio ar deficito, grynojo perviršio ar deficito) ir biudžeto pajamų ir sąnaudų ataskaitų duomenų (pajamų, sąnaudų ir einamųjų metų rezultato straipsnių) bei rinkinių aiškinamųjų raštų atitinkamų duomenų iškraipymų, kuriuos lėmė:

- ✓ Sisteminiai apskaitos tvarkymo trūkumai, kurių taisymui imtasi priemonių:
  - Ūkinės operacijos, susijusios su periodinių ir vienkartinių išmokų skyrimu (tais atvejais, kai dėl įvairių priežasčių šios išmokos nepasiekė gavėjų), nebuvo užregistruotos apskaitoje (neištaisytos 2022 m. audito metu nustatytos klaidos). Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba užregistravo dalį 2021–2024 m. paskirtų vienkartinių išmokų, o periodinių išmokų ir dalies vienkartinių išmokų masto dėl didelių administracinių sąnaudų neįvertino ir neužregistravo apskaitoje. Dėl šių aplinkybių negalime patvirtinti, kokia suma yra sumažintos sukauptos iš valstybės biudžeto gautinos sumos, fondo trumpalaikiai įsipareigojimai, finansavimo pajamos iš valstybės biudžeto, socialinių

išmokų sąnaudos (išlaidos) ir kokia suma padidinti pagrindinės veiklos rezultatas ir einamųjų metų rezultatas (perviršis), grynasis perviršis, grynasis turtas ir jį sudarantys straipsniai (1.1.1 skirsnis ir 1.2 poskyris, 13–16 psl. ir 24–25 psl.). VSDF valdyba planuoja neatitiktis ištaisyti ir 2022 m. audito metu teiktą rekomendaciją įgyvendinti iki 2027-12-31, sukūrus naują programinės įrangos modulį.

- Apskaičiuojant nedarbo socialinio draudimo išmokas, netiksliai įvertinamos asmenų užsienio šalyse gautos draudžiamosios pajamos ir laikotarpiai (neištaisyti 2023 m. audito metu nustatyti trūkumai). Dėl to negalėjome įvertinti, kokia suma turėtų būti padidinti ar sumažinti fondo: iš užsienio socialinės apsaugos agentūrų gautinos sumos ir šių išmokų permokos, fondo įsipareigojimai, nedarbo socialinio draudimo išmokų sąnaudos, pagrindinės veiklos ir einamųjų metų rezultatas (perviršis), grynasis perviršis, grynasis turtas ir jį sudarantys straipsniai. 2023 m. audito metu teiktos rekomendacijos įgyvendinimui Socialinės apsaugos ir darbo ministerija rengia asmenų užsienio valstybėse gautų draudžiamųjų pajamų ir nedarbo draudimo laikotarpių vertinimo tvarką (1.1.2 skirsnis ir 1.2 poskyris, 16–18 psl. ir 24–25 psl.).
- ✓ Reikalingos papildomos vidaus kontrolės priemonės, skirtos visos informacijos apie įvykius, dėl kurių gali atsirasti fondo neapibrėžtasis turtas ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, kaupimui ir vertinimui, taip pat informacijos perdavimui kitiems administruojamiems fondams apie jiems tenkančią dalį. Dėl to negalime patvirtinti aiškinamajame rašte pateiktos informacijos apie nebalansinėse sąskaitose apskaitomą neapibrėžtąjį turtą ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, teisingumo. VSDF valdyba jai pateiktą rekomendaciją dėl papildomų kontrolės priemonių sukūrimo suplanavo įgyvendinti iki 2026-03-31 (1.1.3 skirsnis, 18–20 psl.).

2. Fondo valdyba imasi priemonių fondo administravimo įstaigų veiklos procesuose nustatytų trūkumų šalinimui

Fondo valdyba, atsižvelgdama į auditorių pastebėjimus, 2025 m. patvirtino naują Prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašą, apimantį visus pirkimo proceso etapus ir atitinkantį pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus; iki 2025 m. III ketv. numato sukurti fondo administravimo įstaigų darbuotojų skatinimo sistemą, kurioje nustatys darbuotojams taikytinas papildomas naudas, skatinimo priemones už pasiektus rezultatus ir įgyvendintus uždavinius, jų taikymo pagrindus ir sąlygas ir kt.; iki 2025 m. III ketv. numato įvertinti viešojo transporto bilietų naudojimo fondo administravimo įstaigose reglamentavimą ir esamas kontrolės priemones, bei imtis veiksmų jas tobulinti; stiprindama vidaus kontrolės procedūras komandiruočių srityje, iki 2025-07-01 numato papildyti vidaus tvarkos taisykles įpareigojimu darbuotojams, pasikeitus jų gyvenamajai vietai, įvertinti darbo vietos keitimo poreikį darbo sutartyse ir, jei reikia, pateikti atitinkamą prašymą darbdaviui (1.1.4 skirsnis, 20–24 psl.).

Garantinio fondo metinių ataskaitų rinkinys

3. 2024 m. fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai visais reikšmingais atžvilgiais teisingi (26–27 psl.).

Ilgalaikio darbo išmokų fondo metinių ataskaitų rinkinys

4. 2024 m. fondo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai visais reikšmingais atžvilgiais teisingi ([27–28 psl.](#)).

Bendroji informacija

5. Svarbios aplinkybės, kurios gali paveikti tolesnę VSDF veiklą

Seimas pradėjo svarstyti Pensijų kaupimo įstatymo projektą (kartu svarstomi Valstybinio socialinio draudimo, Socialinio draudimo pensijų įstatymų ir kiti teisės aktų projektai). Šiais projektais siūloma: pereiti prie savanoriško kaupimo modelio; sudaryti galimybę pereinamuoju laikotarpiu pasitraukti iš pensijų kaupimo; lankstesnėmis galimybėmis mokėti papildomas įmokas, stabdyti įmokų mokėjimą ir atsiimti 25 proc. sukauptų pinigų. Į VSDF biudžetą per pereinamąjį laikotarpį už grįžtančius iš pensijų kaupimo asmenis būtų pervesta apie 1,1 mlrd. Eur. Ši suma lėšų pervedimo metais būtų įskaityta į VSDF biudžeto pajamas, o metams pasibaigus kaip šio biudžeto perviršis būtų pervestas į Socialinio draudimo rezervinį fondą. Rezervinis fondas tebekaupiamas, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje jis sudarė 3 618,1 mln. Eur ([1.3 poskyris, 25–26 psl.](#)).

6. Baigiamas rengti naujas valstybės socialiniams fondams skirtas apskaitos ir atskaitomybės standartas

2024 metų valstybės socialinių fondų biudžetai sudaryti kaupimo principu, tačiau, atsiskaitydama už juos, VSDF valdyba teikia po du tuo pačiu kaupimo principu parengtus valstybės socialinių fondų ataskaitų rinkinius (finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų). Finansų ministerija parengė (pirminis planas buvo iki 2023 m. pabaigos) ir su suinteresuotomis institucijomis suderino VSAFAS projektus, reglamentuosiančius naują valstybės socialinių fondų ataskaitų sudėtį ir jose teikiamai informacijai taikomus reikalavimus. Pakeitimus Finansų ministerija planuoja patvirtinti 2025 m. birželio–liepos mėn. Standartų nuostatos būtų taikomos atsiskaitant dėl 2026 metų, nes dar būtina pritaikyti VSAKIS šių rinkinių konsolidavimui į nacionalinį ataskaitų rinkinį ([28 psl.](#)).

7. Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų pinigais numatyta finansuoti aktyvios darbo rinkos politikos priemonės

2024 m. priimti teisės aktų pakeitimai, kuriais numatyta galimybė ir procedūros aktyvios darbo rinkos politikos (ADRP) priemonių finansavimui iš Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų ([28–29 psl.](#)).

Rekomendacijos

Metinių ataskaitų rinkinių teisingumui užtikrinti išlieka aktualus ankstesnių auditų metu teiktų rekomendacijų įgyvendinimas: 2022 m. – dėl įsipareigojimų, susijusių su paskirtomis ir gavėjų nepasiekusiomis išmokomis, užregistravimo apskaitoje (terminas 2027-12-31); 2023 m. – dėl nedarbo socialinio draudimo išmokų apskaičiavimo užsienio šalyse dirbusiems asmenims (terminas 2024-12-31).

2024 m. audito metu Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai pateikėme dvi rekomendacijas:

- ✓ Siekiant nebalansinėse sąskaitose kaupti informaciją apie visą neapibrėžtąjį turtą ir visus neapibrėžtuosius įsipareigojimus, nustatyti papildomas vidaus kontrolės priemones, kurios apimtų visos informacijos apie įvykius, dėl kurių gali atsirasti neapibrėžtasis turtas ar neapibrėžtieji įsipareigojimai, kaupimą, išsamų vertinimą ir šios informacijos perdavimą už šio fondo apskaitą atsakingiems asmenims, bei ataskaitų sudarymui reikiamos informacijos pateikimą administruojamiems išteklių fondams (terminas 2026-03-31) ([1.1.3 skirsnis, 19 psl.](#)).
- ✓ Siekiant užtikrinti, kad Valstybinio socialinio draudimo fondą administruojančių įstaigų veikloje naudojamas turtas būtų apsaugotas nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ar kitų neteisėtų veikų, o metiniuose fondo ataskaitų rinkiniuose būtų pateikta patikima ir teisinga informacija, tobulinti turto valdymo ir inventorizacijos procesus įstaigose, t. y. papildomai reglamentuoti turto valdymo ir inventorizacijos atlikimo procedūras (terminas 2026-12-31) ([1.1.4 skirsnis, 22 psl.](#)).

Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius yra skelbiama atvirose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/AtviriDuomenys>.

ĮŽANGA

Valstybinio socialinio draudimo fondas, Garantinis fondas ir Ilgalaikio darbo išmokų fondas yra viešojo sektoriaus subjektai¹, kuriuos administruoja VSDF valdyba ir kitos fondo administravimo įstaigos². Viešojo sektoriaus subjektų grupę Valstybinio socialinio draudimo fondo metinių ataskaitų rinkiniui parengti sudaro Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos, Valstybinio socialinio draudimo fondas, Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų kontroliuojami viešojo sektoriaus subjektai³. Valstybinio socialinio draudimo, Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų metiniai ataskaitų rinkiniai sudaro valstybės socialinių fondų metinių ataskaitų rinkinį⁴, kurį rengia VSDF valdyba⁵.

Fondų finansinių ataskaitų rinkiniai sudaromi vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu⁶ ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais. Valstybės socialinių fondų biudžetų vykdymo ataskaitų rinkiniai sudaromi pagal Valstybės socialinių fondų biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles⁷.

Valstybės socialinių fondų metinis ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų balandžio 1 d. parengiamas ir pateikiamas Valstybės kontrolei, o iki gegužės 5 d. – Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki gegužės 15 d.⁸ Valstybės kontrolė ne vėliau kaip iki gegužės 15 d. Seimui pateikia valstybinio audito išvadą ir audito ataskaitą dėl audituoto metinių ataskaitų rinkinio.

Nacionaliniame finansinių ataskaitų rinkinyje pagal penkis konsolidavimo lygius konsoliduojami 6-ių Valstybinio socialinio draudimo fondo grupei priklausančių viešojo sektoriaus subjektų (VSDF valdybos administruojamo išteklių fondo, 5 administravimo įstaigų) duomenys. Garantinis ir Ilgalaikio darbo išmokų fondai konsoliduojami pagal 2-ąjį konsolidavimo lygį (1 pav.).

¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2 str. 6 d., 17 d. ir 20 d. 4 p.

² Valstybinio socialinio draudimo įstatymas, 2 str. 13 d., ir Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 4 str. 2 d.

³ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 5 str. 5 d.

⁴ Ten pat, 10 str. 2 d.

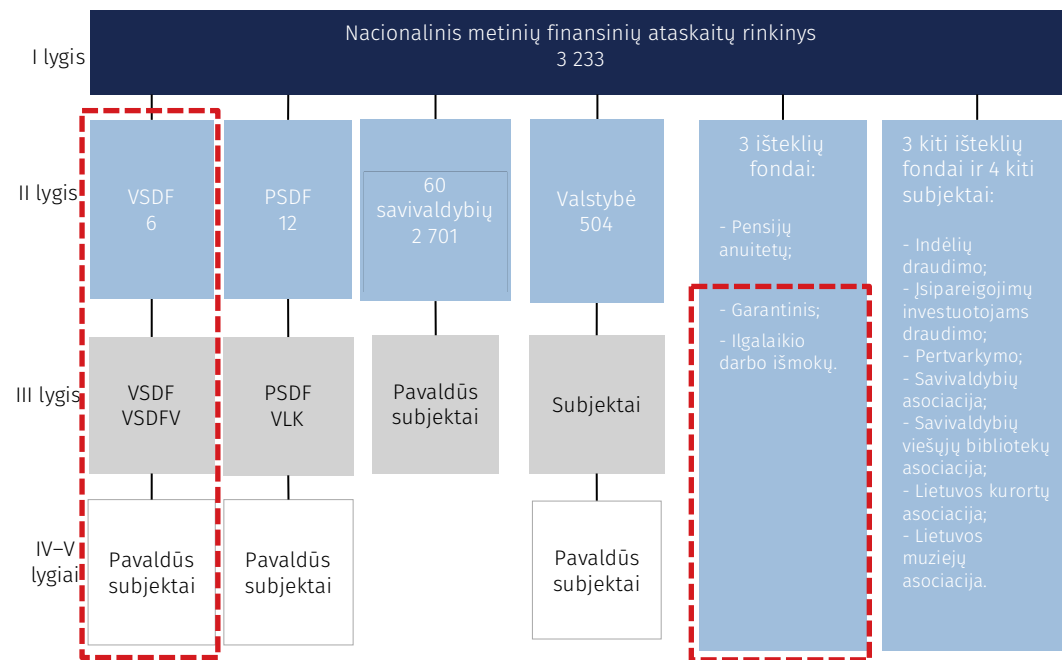
⁵ Valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymas, 15 str. 2 p.

⁶ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 3 str. 1 ir 2 d., 6 str. 2 d.

⁷ Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023-07-13 įsakymas Nr. A1-461.

⁸ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo priedas.

1 pav. Konsolidavimo lygiai, grupę sudarančių subjektų skaičius ir valstybės socialinių fondų metinių finansinių ataskaitų rinkiniai nacionalinio metinių finansinių ataskaitų rinkinio sudėtyje

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Finansų ministerijos patvirtintą 2024 m. konsolidavimo schemą

Valstybės socialinių fondų valdymo sistemoje dalyvauja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, rengianti teisės aktų projektus socialinio draudimo politikos srityje, kontroliuojanti VSDP valdybos veiklą, vykdanči kitas šios srities funkcijas, ir fondo taryba, nagrinėjanti socialinio draudimo politikos įgyvendinimo klausimus ir priimanči sprendimus.

VSDP skirtas pensijų, ligos, motinystės, nedarbo bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniam draudimui finansuoti, valdyti ir administruoti⁹.

Garantinis fondas skirtas užtikrinti garantijas darbuotojams (mokant jiems išmokas) jų darbdaviui tapus nemokiam, vykdanč bankroto ar restruktūrizavimo procesus¹⁰.

Ilgalaikio darbo išmokų fondo paskirtis – užtikrinti papildomas finansines garantijas, mokant ilgalaikio darbo išmokas asmenims, kurie atleisti pagal Darbo kodekso 57 str. (darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės) arba 62 str. (darbdavio bankroto atveju) ir kurių darbo santykiai pas tą patį darbdavį tęsėsi ilgiau nei penkerius metus¹¹.

Iš Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų piniginių išteklių gali būti finansuojamos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės darbuotojams, kuriems, įsiregistravus Užimtumo tarnyboje, suteiktas bedarbio statusas, jeigu Lietuvos Respublikos trišalė taryba, atsižvelgdama į prognozuojamą šių asmenų skaičių ir pinigų aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms finansuoti poreikį, bendru sutarimu priima sprendimą ir jame nustato skiriamą sumą¹². Planuojama, kad, 2025 m. Trišalei tarybai priėmus sprendimą,

⁹ Valstybinio socialinio draudimo įstatymas, 2 str. 14 d.

¹⁰ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 4 str. 1 d., 3 str.

¹¹ Ten pat, 1 str. 1 d., 9 str. ir 13 str. 1 d.

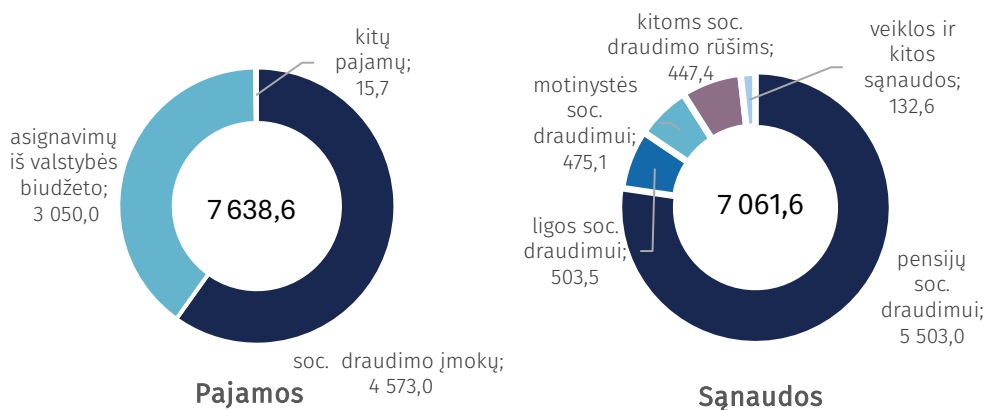
¹² Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 3¹ str.

piniginiai ištekliai aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms finansuoti bus numatyti ateinančių metų Garantinio ir (ar) Ilgalaikio darbo išmokų fondų biudžetuose¹³.

Finansų ministerija investuoja Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo piniginius išteklius¹⁴ ir yra atsakinga už laikinai laisvų Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų piniginių išteklių valdymą ir investavimo sprendimų priėmimą¹⁵.

Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas buvo vykdomas vadovaujantis Valstybės socialinių fondų biudžetų 2024 m. rodiklių patvirtinimo įstatymu, kuriuo patvirtintos fondo 2024 m. biudžeto pajamos ir sąnaudos (2 pav.).

2 pav. Įstatymu patvirtintos Valstybinio socialinio draudimo fondo pajamos ir sąnaudos 2024 m., mln. Eur

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2024 m. rodiklių patvirtinimo įstatymo duomenis

Šiuo įstatymu patvirtinti Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų biudžetai, kurių pajamos atitinkamai 47,2 mln. Eur ir 48,0 mln. Eur, sąnaudos – 27,2 mln. Eur ir 15,9 mln. Eur.

¹³ Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija, pateikta 2025-04-23 el. paštu.

¹⁴ Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatai, patvirtinti Vyriausybės 2017-06-14 nutarimu Nr. 438 (2022-03-02 nutarimo Nr. 181 redakcija), 23 p.

¹⁵ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 5 str. 4 d. ir 14 str. 4 d.

AUDITO REZULTATAI

1. VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO METINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

1.1. Finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų

1. Visi viešojo sektoriaus subjektai finansinę apskaitą turi tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus, o viešojo sektoriaus subjektų grupių metinių finansinių ataskaitų rinkinius rengti Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (VSAKIS). Nustatėme, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba ne visais atvejais taikė VSAFAS ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius apskaitą ir atskaitomybę. Buvo nustatyta reikšmingų¹⁶ metinių finansinių ataskaitų rinkinio konsoliduotųjų ataskaitų duomenų iškraipymų (2–14 p.): finansinės būklės ataskaitos trumpalaikio turto, trumpalaikių įsipareigojimų, grynojo turto ir jį sudarančių straipsnių; veiklos rezultatų ataskaitos pagrindinės veiklos pajamų iš valstybės biudžeto ir sąnaudų (nuvertėjimo ir nurašytų sumų ir socialinių išmokų sąnaudų grupėse), pagrindinės veiklos ir grynojo paviršio ar deficito straipsnių; grynojo turto pokyčių ataskaitos ataskaitinio laikotarpio sukaupto paviršio ar deficito, grynojo turto straipsnių; aiškinamojo rašto atitinkamų duomenų iškraipymai, kurie turėjo įtakos auditoriaus nuomonei. Šioje ataskaitoje pateikiame ir nustatytus iškraipymus, kurie nedarė įtakos auditoriaus nuomonei, tačiau į juos turėtų būti atsižvelgta rengiant fondo kitų ataskaitinių laikotarpių ataskaitas (15–30 p.). Apie visus nustatytus duomenų iškraipymus audito metu buvo informuota¹⁷ fondo valdyba. Visų nustatytų duomenų iškraipymų įtaka pateikta 4 ir 5 prieduose (38–44 psl.).

1.1.1. Išliko aplinkybės dėl neidentifikuoto masto neužregistruotų ūkinių operacijų, susijusių su paskirtomis ir gavėjų nepasiekusiomis periodinėmis ir vienkartinėmis išmokomis

2. 2022 ir 2023 metų VSDF ataskaitų rinkinių valstybinių auditų metu nustatėme¹⁸ sisteminių apskaitos tvarkymo trūkumų, dėl kurių VSDF konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose buvo reikšmingų duomenų iškraipymų.

Aplinkybės, lėmusios 2022 ir 2023 metų reikšmingus duomenų iškraipymus

Tvarkant VSDF apskaitą kaupimo principo laikomasi ne visa apimtimi: nesilaikant 11-ojo VSAFAS apskaitoje neregistruojama dalis fondo sąnaudų ir su jomis susijusių įsipareigojimų – ūkinės operacijos, susijusios su periodinių ir vienkartinių (pensinių ir nepensinių) išmokų skyrimu (tais atvejais, kai dėl įvairių priežasčių šios išmokos nepasiekė gavėjų), 2022–2023 m. nebuvo užregistruotos apskaitoje audituojamu ir ankstesniais laikotarpiais. Neužregistruotų operacijų masto VSDF valdyba audito metu identifikuoti negalėjo.

¹⁶ Žr. šios ataskaitos 1 priedą „Audito apimtis ir metodai“.

¹⁷ Valstybės kontrolės pateikta informacija VSDF valdybai dėl nustatytų iškraipymų: 2025-04-15 (duomenų aiškinamajame rašte pateikimo ir Socialinio draudimo rezervinio fondo sritis), 2025-04-11 (darbuotojų sveikatinimo, naudojimosi viešuoju transportu, inventorizacijos, komandiruočių ir transporto sąnaudų, nedarbo išmokų sąnaudų sritis), 2025-04-10 (nematerialiojo turto, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto sritis).

¹⁸ Valstybinio audito ataskaitos 2023-09-29 Nr. FAE-6 ir 2024-05-15 Nr. FAE-6.

Dėl šių aplinkybių negalėjome patvirtinti, kokia suma 2022–2023 m. sumažinti fondo trumpalaikiai įsipareigojimai, socialinių išmokų sąnaudos (išlaidos) ir kokia suma padidinti pagrindinės veiklos ir einamųjų metų rezultatas (perviršis), grynasis perviršis, grynasis turtas ir jį sudarantys straipsniai.

3. Šios aplinkybės lemia ir reikšmingus 2024 m. VSDF finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų (praėjusio ataskaitinio laikotarpio informacija) iškraipymus iš valstybės biudžeto gautinų sumų, trumpalaikių įsipareigojimų, grynojo turto, pagrindinės veiklos pajamų iš valstybės biudžeto ir sąnaudų, pagrindinės veiklos perviršio ar deficito, grynojo perviršio ar deficito straipsniuose (įtaka metinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio straipsniams nurodyta [24–25 psl.](#)).
4. Įvertinome dėl minėtų iškraipymų VSDF valdybai teiktų rekomendacijų¹⁹ ir jų priemonių²⁰ įgyvendinimo eigą ir 2024 m. atliktų veiksmų įtaką ataskaitų duomenims. Nustatėme:
  - ✓ Valdyba peržiūrėjo pagal 2021–2023 m. (papildomai įvertinti duomenys) ir pagal 2024 m. sprendimus paskirtas, bet gavėjų nepasiekusias, vienkartinės socialinio draudimo išmokas ir 2024 m. apskaitoje trumpalaikių įsipareigojimų ir socialinių išmokų sąnaudų straipsniuose užregistravo vienkartinės išmokas (1 076,9 tūkst. Eur²¹). Liko neįvertintos ir neužregistruotos vienkartinės išmokos: netekto darbingumo vienkartinės kompensacijos; vienkartinė draudimo išmoka apdraustajam mirus. Ankstesnių laikotarpių (iki 2021 m.) fondo įsipareigojimai vienkartinių išmokų gavėjams taip pat nebuvo identifikuoti ir užregistruoti apskaitoje.

VSDF valdybos pozicija dėl ankstesnių nei 2021 m. įsipareigojimų vienkartinių išmokų gavėjams identifikavimo ir užregistravimo apskaitoje

Valdyba informavo²², kad neturi išteklių įvertinti, kiek tiksliai išmokų, kurios paskirtos iki 2021 m., nepasiekė gavėjų. Remiantis informacija apie 2021–2024 m. identifiкуotas neišmokėtas išmokas, valdybos nuomone, lieka įsipareigojimas paveldėtojams, nes apie 99 proc. šių išmokų gavėjų yra mirę (išskyrus nedarbo išmokas – 73 proc.). Paveldėjimo atveju įsipareigojimams taikomi daug mažesni terminai. Ankstesnių nei 2021 m. laikotarpių išmokų vertinimas nėra tikslingas dėl neproporcingų sąnaudų vertinimui atlikti ir sumų, kurios būtų identifikuotos, reikšmingumo.

- ✓ Periodinių²³ socialinio draudimo išmokų ir išmokų iš valstybės biudžeto²⁴ masto valdyba nevertino ir su jomis susijusių gautinų sumų iš valstybės biudžeto (pensijų bendrajai daliai ir išmokoms iš valstybės biudžeto finansuoti), įsipareigojimų šių

¹⁹ Valstybinio audito ataskaita, 2023-09-29 Nr. FAE-6, rekomendacijų įgyvendinimo planas. VSDF valdybai rekomendavome išmokų TS įdiegti funkcionalumus arba parinkti kitas priemones, užtikrinančias visų duomenų apie priimtus sprendimus dėl pensijų ir nepensinių išmokų skyrimo perkėlimą laiku ar registravimą FVS, įvertinti įsipareigojimų, kylančių išmokų gavėjų mirties atveju paveldėtojams (iki sprendimo paveldėtojui skirti išmoką priėmimo), pripažinimo kriterijų atitiktį VSAFAS ir pagal vertinimo rezultatus patikslinti ar papildyti VSDF apskaitos politiką.

²⁰ Rekomendacijoms įgyvendinti fondo valdyba numatė penkias priemones, iš kurių tris planavo įgyvendinti iki 2023-12-31, o dvi – sudarant 2023 m. konsoliduotuosius finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius. 2024 m.: įgyvendinta viena, dvi įgyvendintos iš dalies (jų stebėsena baigta): valdyba išnagrinėjo periodinių ir vienkartinių išmokų mokėjimo procedūrų ypatumus ir nustatė, kuriais atvejais apskaitoje neužregistruojamos ūkinės operacijos; atliko programinės įrangos pakeitimus, susijusius su neišmokėtų vienkartinių išmokų (ligos, tėvystės, nedarbo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, vaiko išlaikymo išmokų) duomenimis ir jas užregistravo apskaitoje.

²¹ Užregistruotos gavėjų nepasiekusios vienkartinės išmokos: ligos (1 038,2 tūkst. Eur), tėvystės (0,1 tūkst. Eur), nedarbo (30,6 tūkst. Eur), nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų (8,0 tūkst. Eur).

²² VSDF valdybos 2025-03-13 el. paštu pateikta informacija.

²³ Nevertintos periodinės socialinio draudimo išmokos: pensijų, netekto darbingumo periodinės kompensacijos; periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus.

²⁴ Nevertintos išmokos iš valstybės biudžeto: nukentėjusių asmenų, mokslininkų I ir II laipsnio, našlių ir našlaičių I ir II laipsnio, pareigūnų valstybinės pensijos; transporto išlaidų ir lengvųjų automobilių įsigijimo kompensacijos; senatvės ir valstybinių pensijų kompensacijos; socialinės, neįgalumo šalpos, senatvės šalpos, našlaičių šalpos pensijos ir šalpos kompensacijos; vienišo asmens išmokos; kompensacinės išmokos artistams; sportininkų rentos.

išmokų gavėjams ir sąnaudų apskaitoje neregistravo. Fondo valdyba informavo²⁵, kad likusias neįgyvendintas priemones įgyvendins iki 2027-12-31.

- ✓ Valdyba ėmėsi priemonių, kad gavėjai gautų jų nepasiekusias vienkartinės išmokas. VSDF valdybos teritoriniams skyriams informavus gavėjus apie jiems 2021–2024 m. laikotarpiu paskirtas, bet neišmokėtas išmokas el. paštu, telefonu ar automatine žinute Elektroninėje gyventojų aptarnavimo sistemoje (EGAS), 2024 m. asmenims buvo išmokėta 162,2 tūkst. Eur išmokų²⁶.

5. Dėl išvardytų priežasčių negalime patvirtinti:

- ✓ kokia suma 2024 m. finansinių ataskaitų rinkinio konsoliduotųjų:
  - finansinės būklės ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio trumpalaikio turto C.III.5 str. „Sukauptos gautinos sumos“ sumažintas gautinų sumų iš valstybės biudžeto (139 430,0 tūkst. Eur) likutis, E.II.7 str. „Mokėtinos socialinės išmokos“ sumažintas fondo įsipareigojimų (134 624,1 tūkst. Eur) likutis, o F. str. „Grynasis turtas“ – padidinti grynojo turto (4 119 735,2 tūkst. Eur) ir jį sudarančių straipsnių likučiai;
  - veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio A.I.1 str. „Iš valstybės biudžeto“ sumažintos pagrindinės veiklos finansavimo pajamos iš valstybės biudžeto (3 683 743,5 tūkst. Eur), B str. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ (7 700 338,4 tūkst. Eur) ir B.X str. „Socialinių išmokų“ sumažintos socialinių išmokų sąnaudos (7 563 669,0 tūkst. Eur), o straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“ (818 576,0 tūkst. Eur), H. „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ (918 830,0 tūkst. Eur) ir J. „Grynasis perviršis ar deficitas“ (918 830,0 tūkst. Eur) padidintas ataskaitinio laikotarpio perviršis;
  - grynojo turto pokyčių ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis 8 ir 9 stulpelių 17 ir 19 eil. padidintas sukauptas perviršis ir grynasis turtas;
- ✓ finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte pateiktos informacijos apie fondo iš valstybės biudžeto gautinas finansavimo sumas, socialinių išmokų sąnaudas, mokėtinas sumas į biudžetus ir fondus, mokėtinas socialines išmokas, perviršį ir grynąjį turtą (2, 8, 14, 15 pastabos ir P2, P10, P17) teisingumo.

6. Vadovaujantis Konstitucinio Teismo nutarimais, paskirta pensija ir kitos socialinės išmokos yra asmens įgyta teisė ir teisėtas lūkestis ir jie yra sietini su šio asmens nuosavybės teisių apsauga. Paskirtos, bet gavėjams neišmokėtos periodinės ir vienkartinės socialinės išmokos yra asmens nuosavybė. Todėl VSDF administruojančios įstaigos iš šių išmokų kylančius įsipareigojimus turi kaupti (apskaityti) ir negali jų nurašyti.

Konstitucinio Teismo nutarimai

Teismas pasisakė²⁷ dėl asmens įgytos teisės į įstatymo nustatytą pensiją ir konstatavo, kad valstybė, įstatymu nustatydamą, kad asmenys, atitinkantys įstatymo nustatytas sąlygas, įgyja

²⁵ Fondo valdybos 2025-03-07 el. paštu auditoriams pateikta informacija, kad planuojama iki 2025 m. III ketv. pabaigos sukurti mokėjimo, išmokėtų / neišmokėtų sumų administravimo modulius, mokėjimo variklio programinę įrangą. Diegiant centralizuotų mokėjimų modulį, sistemaiškai bus sprendžiami neišmokėtų išmokų paveldėtojams apskaitos trūkumai.

²⁶ Išmokėtos vienkartinės išmokos: ligos (130,6 tūkst. Eur); tėvystės (9,5 tūkst. Eur); nedarbo (18,1 tūkst. Eur); vaiko išlaikymo (0,2 tūkst. Eur); ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos (3,7 tūkst. Eur).

²⁷ Konstitucinio Teismo 2007-10-22 nutarimas.

teisę į tam tikrą įstatymo nustatytą pensiją, kartu prisiima įsipareigojimą tokią pensiją paskirti ir ją mokėti, taigi privalo nurodytiems asmenims atitinkamą pensinį aprūpinimą garantuoti tokiais pagrindais bei dydžiais, kurie nustatyti įstatyme, o asmenys, atitinkantys įstatymo nustatytas sąlygas, turi teisę reikalauti, kad valstybė vykdytų įstatymu prisiimtą įsipareigojimą ir jiems skirtų atitinkamą pensiją bei mokėtų nustatyto dydžio išmokas; įstatymų leidėjas privalo nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų atitinkamos pensijos mokėjimą įstatymo nustatytas sąlygas atitinkantiems asmenims.

Asmuo, kuris atitinka įstatymo nustatytas sąlygas senatvės pensijai gauti ir kuriam ši pensija yra paskirta ir mokama, turi teisę į atitinkamo dydžio piniginę išmoką, t. y. teisę į nuosavybę; ši teisė turi būti saugoma ir ginama ir pagal Konstitucijos 23 straipsnį²⁸.

7. Išmokos gavėjo mirties atveju taikomas paveldėjimo institutas. Vadovaujantis Civiliniu kodeksu²⁹, kad įgytų palikimą, įpėdinis turi jį priimti per 3 mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos (įpėdinis laikomas priėmusiu palikimą, kai jis faktiškai pradėjo paveldimą turtą valdyti arba padavė palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą dėl palikimo priėmimo). Nustatytą palikimo priėmimo terminą teismas gali atnaujinti, jeigu pripažįsta, kad terminas praleistas dėl svarbių priežasčių³⁰.

1.1.2. Imtasi veiksmų trūkumų nedarbo socialinio draudimo išmokų apskaitos srityje šalinimui, tačiau išliko aplinkybės dėl netiksliai įvertinamų užsienio šalyse gautų draudžiamųjų pajamų ir laikotarpių

8. Atlikdami 2022 m. VSDF ataskaitų rinkinio auditą 2023 m. nustatėme³¹, kad iš užsienio šalių kompetentingų institucijų gautinos nedarbo socialinio draudimo išmokų (NSDI) kompensavimo sumos apskaitoje buvo užregistruotos nesilaikant 17-ojo VSAFAS 15 p.: jų pripažinimo momentu patikimai neįvertinama teisė atgauti šias sumas, nes fondas tuo metu dar neturi informacijos, ar (ir kokia suma) patirtos socialinių išmokų sąnaudos bus kompensuotos. Vertindami 2023 m. VSDF ataskaitų rinkinio duomenis nustatėme³² neatitiktis dėl gautinų sumų užregistravimo ne tą ataskaitinį laikotarpį, taip pat įvertinome galimą atsitiktinių klaidų mastą dėl atvejų, kai išmokų taikomoji sistema neidentifikuoja Apdraustųjų valstybinio socialinio draudimo ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro (Apdraustųjų registras) duomenų pasikeitimų, kurių pagrindu turi būti perskaičiuotos skirtos ar išmokėtos NSDI.
9. VSDF valdyba, įgyvendindama jai pateiktą rekomendaciją³³ (suplanuotų priemonių³⁴ įgyvendinimo terminas 2024-02-28), 2024 m. iš naujo įvertino minėtų gautinų sumų pripažinimo kriterijus, atnaujino finansinių įrašų Finansų valdymo sistemoje registravimo metodiką ir VSDF apskaitos politikos nuostatas, bei atliko Valdymo informacinės sistemos (VIS) programinius pakeitimus, kurie užtikrina reikalingos informacijos generavimą. Gautinos sumos apskaitoje registruojamos gavus iš užsienio kompetentingos institucijos

²⁸ Konstitucinio Teismo 2002-11-25 ir 2003-12-03 nutarimai.

²⁹ Civilinis kodeksas, 5.50 str. 1 ir 3 d.

³⁰ Civilinis kodeksas, 5.57 str. 1 d.

³¹ Valstybinio audito ataskaita 2023-09-29 Nr. FAE-6.

³² Valstybinio audito ataskaita, 2024-05-15 Nr. FAE-6.

³³ Įvertinti į apskaitą įtraukiamų gautinų sumų, susijusių su išmokėtų nedarbo socialinio draudimo išmokų kompensavimu, pripažinimo kriterijų atitiktį VSAFAS, jų nurašymo ūkinių operacijų registravimą ir pagal vertinimo rezultatus patikslinti ar papildyti VSDF apskaitos politiką. Vadovaujantis 7-uju VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“, atlikti reikiamus koreguojamuosius įrašus apskaitoje.

³⁴ VSDF valdyba įsipareigojo įvertinti VSDF apskaitoje taikomų gautinų sumų, susijusių su išmokėtų nedarbo socialinio draudimo išmokų kompensavimu, pripažinimo kriterijų ir nurašymo operacijų registravimo atitiktį VSAFAS reikalavimams ir Finansų ministerijos rekomendacijoms. Esant poreikiui – patikslinti VSDF apskaitos politiką ir pagal VSAFAS reikalavimus atlikti koreguojamuosius įrašus apskaitoje.

informaciją apie numatytas kompensuoti ar iš dalies kompensuoti nedarbo socialinio draudimo išmokų sumas (rekomendacija įgyvendinta, jos stebėseną baigta).

10. VSDF valdyba informavo³⁵, kad, siekdama sustiprinti NSDI mokėjimo, perskaičiavimo ir duomenų įrašymo Apdraustųjų registre kontrolę, kai išmokos mokėjimo laikotarpiu gautos draudžiamosios pajamos, identifikavo problemos priežastis ir nustatė papildomus kontrolės veiksmus. Programinės įrangos keitimo užsakymas parengtas, įdiegtas ir taikomas nuo 2025-01-01³⁶, formuojami ir praeitų laikotarpių sąrašai.
11. Audituojamuoju laikotarpiu apskaičiuojant NSDI išliko aplinkybės dėl netiksliai įvertinamų asmenų užsienio šalyse gautų draudžiamųjų pajamų ir nedarbo draudimo laikotarpių – 2023 m. VSDF ataskaitų rinkinio audito metu³⁷ nustatėme sisteminės neatitiktis, kai kintamoji NSDI dalis apskaičiuota taikant ne tuos (pagal užsienio valstybių kompetentingų institucijų pateiktą informaciją) duomenis, kuriuos naudoti nurodo teisės aktai.

Teisės aktai, reglamentuojantys nedarbo socialinio draudimo laikotarpius, draudžiamųjų pajamų ir NSDI apskaičiavimą

NSDI apskaičiuojama kaip pastovios ir kintamos dalių suma. Apdraustojo vidutinės mėnesinės draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos kaip 30 mėnesių, praėjusių iki užpraėjusio kalendorinio mėnesio pabaigos nuo bedarbio statuso įgijimo dienos, vidurkis³⁸.

Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų bei prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo nuostatų, susijusių su nedarbo socialinio draudimo išmokų skyrimu, mokėjimu ir draudimo laikotarpių sumavimu, įgyvendinimo tvarkos aprašas³⁹ nurodo, kad, nustatant asmens teisę į NSDI ir apskaičiuojant bedarbio nedarbo socialinio draudimo stažą, sumuojami kitose valstybėse narėse įgyti nedarbo draudimo laikotarpiai, jeigu paskutinis nedarbo socialinio draudimo laikotarpis buvo įgytas Lietuvos Respublikoje, išskyrus išimtis, nustatytas šiame apraše. Bedarbiui, kuriam taikomas tvarkos aprašo 26 punktas, NSDI apskaičiuojama vertinant ir kitoje valstybėje narėje gautas pajamas.

Jei asmuo nepateikia kitos valstybės narės išduoto dokumento (U1), VSDF, gavęs prašymą tarpininkauti dėl nedarbo socialinio draudimo ir darbinės veiklos laikotarpių, įgytų kitoje valstybėje narėje, patvirtinimo, siunčia prašymus kitos valstybės narės kompetentingai įstaigai dėl reikalingų išmokai apskaičiuoti duomenų pateikimo: prašymą nurodyti draudimo stažą (SED U001) ir prašymą pateikti informaciją apie darbo užmokestį (SED U003). Užsienio kompetentingos įstaigos pateikia informaciją struktūruotais elektroniniais dokumentais: – ataskaita apie draudimo stažą (SED U002) ir ataskaita apie darbo užmokestį (SED U004).

---

12. Siekiant taikyti vienodus principus apskaičiuojant NSDI, VSDF valdybai rekomendavome⁴⁰ nustatyti papildomas vidaus kontrolės ir darbo procedūras, užtikrinančias teisingą nedarbo išmokai apskaičiuoti reikalingų duomenų apie asmens užsienyje gautas draudžiamąsias pajamas įvertinimą. VSDF valdyba rekomendacijai įgyvendinti numatė iki 2024-12-31 parengti nedarbo socialinio draudimo išmokai apskaičiuoti reikalingų asmens užsienyje gautų draudžiamųjų pajamų vertinimo ir apskaičiavimo tvarką.
13. VSDF valdyba, siekdama pereinamuoju laikotarpiu suvienodinti NSDI apskaičiavimą, pateikė⁴¹ Panevėžio skyriui (NSDI administratoriui) rekomendacijas, kokia tvarka ir kaip turi būti perskaičiuojamas asmenų užsienyje gautas darbo užmokestis į vidutinį asmens darbo

³⁵ Fondo valdybos raštas, 2024-10-18 Nr. (11.3E) I-11267.

³⁶ Fondo valdybos informacija, pateikta 2025-04-10 el. paštu.

³⁷ Valstybinio audito ataskaita, 2024-05-15 Nr. FAE-6.

³⁸ Nedarbo socialinio draudimo įstatymas, 8 str. 1 ir 5 d.

³⁹ Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017-12-22 įsakymas Nr. A1-646 (2021-12-20 įsakymo Nr. A1-921 redakcija).

⁴⁰ Valstybės kontrolės 2024-04-11 el. paštu VSDF valdybai pateikti pastebėjimai dėl nustatytų iškraipymų NSDI srityje.

⁴¹ VSDF valdybos 2024-12-19 raštas Nr. (11.5E) I-13674 „Dėl kitose valstybėse gauto darbo užmokesčio (pajamų) vertinimo skiriant nedarbo socialinio draudimo išmokas“.

užmokestį per mėnesį, jei užsienio valstybės narės pateikė kitokių parametru, negu nustatyti Nedarbo socialinio draudimo įstatyme, duomenis apie draudžiamąsias pajamas ir nedarbo draudimo laikotarpius. Rekomendacijos visapusiškam įgyvendinimui Socialinės apsaugos ir darbo ministerija rengia⁴² Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų bei Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo nuostatų, susijusių su nedarbo socialinio draudimo išmokų skyrimu, mokėjimu ir draudimo laikotarpių sumavimu, įgyvendinimo tvarkos aprašo⁴³ pakeitimo projektą (jį išdėstant nauja redakcija).

14. Dėl išvardytų priežasčių negalime įvertinti:

- ✓ kokia suma turėtų būti padidintas arba sumažintas 2024 m. fondo metinių finansinių ataskaitų rinkinio konsoliduotųjų:
  - finansinės būklės ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis C.III.6 str. „Kitos gautinos sumos“ nurodytas nedarbo išmokų permokų gautinų sumų likutis ir iš užsienio socialinės apsaugos agentūrų gautinų nedarbo socialinio draudimo išmokų kompensavimo sumų likutis (339,0 tūkst. iš 32 812,1 tūkst. Eur), E.II.1 str. „Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai“ nurodyti nedarbo išmokų atidėjiniai (1 699,3 tūkst. iš 20 734,3 tūkst. Eur), E.II.7 str. „Mokėtinos socialinės išmokos“ nurodytos mokėtinos nedarbo išmokos (44 021,0 tūkst. iš 134 624,1 tūkst. Eur), F. str. „Grynasis turtas“ nurodytas grynasis turtas (4 119 735,2 tūkst. Eur) ir atitinkamai jį sudarančių straipsnių likučiai;
  - veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis B str. „Pagrindinės veiklos sąnaudos“ (7 700 338,4 tūkst. Eur) ir B.X str. „Socialinių išmokų“ nurodytos nedarbo išmokų sąnaudos, šių išmokų kompensavimo reikalavimų sąnaudų sumažėjimas ir atidėjinių sąnaudos (468 091,5 tūkst. iš 7 563 669,0 tūkst. Eur), o straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“ (818 576,0 tūkst. Eur), H. „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ (918 830,0 tūkst. Eur) ir J. „Grynasis perviršis ar deficitas“ (918 830,0 tūkst. Eur) nurodytas perviršis;
  - grynojo turto pokyčių ataskaitos pagal 2023-12-31 duomenis 8 ir 9 stulpelių 17 ir 19 eil. nurodytas ataskaitinio laikotarpio perviršis ir grynasis turtas;
- ✓ finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte pateikta netiksli informacija apie fondo per vienus metus gautinas sumas, įsipareigojimus, sąnaudas ir perviršį (2, 8, 13, 14, 15 pastaba ir P2, P10, P15, P17).

1.1.3. Reikia papildomų vidaus kontrolės priemonių, skirtų visos informacijos apie įvykius, dėl kurių gali atsirasti fondo neapibrėžtasis turtas ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, kaupimui ir vertinimui

15. Reikalavimus, kaip viešojo sektoriaus subjektams pripažinti, įvertinti, registruoti apskaitoje ir pateikti finansinėse ataskaitose informaciją apie neapibrėžtąjį turtą ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus pateikia 18-asis VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“⁴⁴. Papildomi paaiškinimai ir pavyzdžiai yra pateikti Finansų ministerijos parengtose rekomendacijose⁴⁵.

⁴² Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2025-05-13 el. paštu pateikta informacija.

⁴³ Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017-12-22 įsakymas Nr. A1-646.

⁴⁴ 18-asis VSAFAS, 37–44, 56 ir 58 p.

⁴⁵ Finansų ministerijos rekomendacijos Nr. SR-1/2022-08 „Dėl atidėjinių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto finansinės apskaitos“ (2022-08-31 redakcija).

16. Audito metu VSDF valdybą raštu informavome⁴⁶ apie aplinkybes⁴⁷, kurios rodo, kad ne visi įvykiai, dėl kurių fondas gali gauti turto ar jam gali kilti įsipareigojimai, yra tinkamai įvertinami, ir ne visa reikiama informacija turto ir įsipareigojimų apskaitos tvarkymui ir ataskaitų rinkinių parengimui perduodama už apskaitą ir ataskaitų parengimą atsakingiems asmenims. Taip pat atkreipėme fondo valdybos dėmesį, kad dalis neapibrėžtojo turto ir (arba) įsipareigojimų gali tekti ir VSDF įstaigų administruojamiems kitiems išteklių fondams (Privalomojo sveikatos draudimo, Garantinio, Ilgalaikio darbo išmokų), tačiau tvarkant apskaitą šios aplinkybės nėra vertinamos, o vidaus teisės aktuose arba tvarkose nenustatyta, kad informacija apie šį turtą ir įsipareigojimus būtų perduodama kitiems fondams.
17. Siekiant nebalansinėse sąskaitose kaupti informaciją apie visą neapibrėžtąjį turtą ir visus neapibrėžtuosius įsipareigojimus, VSDF valdybai rekomendavome nustatyti papildomas vidaus kontrolės priemones, kurios apimtų visos informacijos apie įvykius, dėl kurių gali atsirasti neapibrėžtasis turtas ar neapibrėžtieji įsipareigojimai, kaupimą, išsamų vertinimą ir šios informacijos perdavimą už VSDF apskaitą atsakingiems asmenims, bei ataskaitų sudarymui reikiamos informacijos pateikimą administruojamiems išteklių fondams.
18. VSDF valdyba rekomendacijai įgyvendinti suplanavo priemonę (terminas 2026-03-31): parengti ir taikyti vidaus teisės aktą, kuriame būtų nustatytos vidaus kontrolės priemonės, kurios apimtų VSDF administravimo įstaigose kaupiamos informacijos apie įvykius, dėl kurių gali atsirasti neapibrėžtasis turtas ar neapibrėžtieji įsipareigojimai, kaupimą, išsamų vertinimą ir šios informacijos perdavimą už VSDF apskaitą atsakingiems asmenims, bei ataskaitų sudarymui reikiamos informacijos pateikimą administruojamiems išteklių fondams.
19. 2024 m. VSDF ataskaitų rinkinio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikti duomenys apie neapibrėžtąjį turtą (13 699,9 tūkst. Eur) ir nurodyta, kad neapibrėžtųjų įsipareigojimų fondo administravimo įstaigos neturėjo. Fondo valdybos paprašius pateikti informaciją, kaip buvo atliktas įvykių, dėl kurių gali atsirasti neapibrėžtas turtas ar neapibrėžtieji įsipareigojimai, vertinimas ir kuo remiantis buvo nustatyta šio turto atgavimo tikimybė, fondo valdyba nurodė⁴⁸, kad valdyboje ir teritoriniuose skyriuose kol kas nėra patvirtintos neapibrėžtųjų įsipareigojimų vertinimo tvarkos ir darbo procedūros, todėl konkretizuoti šios informacijos neturi galimybės, o teritoriniuose skyriuose nebuvo pareikštų civilinių ieškinių dėl mokėtinų išmokų administracinėse bylose, kurių eiga ir baigtis neaiški, todėl neapibrėžtųjų įsipareigojimų nėra.
20. Sudarant 2024 m. ataskaitų rinkinį vidaus kontrolės priemonės, skirtos visų įvykių, dėl kurių gali atsirasti VSDF neapibrėžtasis turtas ir įsipareigojimai, kaupimą ir vertinimą dar nebuvo sukurtos. Auditoriai negavo ir įrodymų, jog tokios priemonės būtų taikytos (pvz., galimų neapibrėžtųjų įsipareigojimų dėl skundų apie priskaičiuotas įmokas, negautas išmokas, tiekėjų pretenzijas įstaigoms ir kt. vertinimas), todėl negalime patvirtinti VSDF finansinių ataskaitų rinkinio konsoliduotųjų ataskaitų:

⁴⁶ Valstybės kontrolės 2025-01-31 raštas Nr. SD-(120-9.1.1-E-6227)-106.

⁴⁷ Dėl įvykių, dėl kurių fondas gali gauti turto, auditoriams buvo pateikta informacija, jog papildomai ekspertų (teisininkų) 2024-09-30 duomenimis nustatyta ir įvertinta 299,97 tūkst. Eur VSDF biudžetui padaryta žala ir 37,59 tūkst. Eur pagal regresinius ieškinius išieškoma suma, kurių atgavimo tikimybė <50 proc. ir >10 proc. Šie duomenys į fondo nebalansines sąskaitas nebuvo įtraukti. Dėl įvykių, dėl kurių fondui gali kilti įsipareigojimai, auditoriams pateikta informacija, jog fondas 2024-01-01–2024-06-30 laikotarpiu dėl pensinių ir nepensinių išmokų (jų apskaičiavimo, teisės į išmoką nustatymo, išmokos mokėjimo) gavo iš viso 1210 skundų (iš jų pasitvirtino 92), o teismuose buvo gauti 72. Informaciją apie išnagrinėtus skundus ir vykstančius teisinius procesus tarnybiniu pranešimu fondo valdybos direktoriui teikia VSDF valdybos Išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka skyrius. Tikimybė, ar reikės panaudoti fondo turtą įsipareigojimams dėl šių skundų padengti, tarnybiniuose pranešimuose nebuvo įvertinta.

⁴⁸ Fondo valdybos informacija, pateikta 2025-04-09 el. paštu.

- ✓ aiškinamajame rašte (23 pastaba, P25 priedas) pateiktos informacijos apie nebalansinėse sąskaitose apskaitomą neapibrėžtąjį turtą (13 699,9 tūkst. Eur) ir neapskaitytus neapibrėžtuosius įsipareigojimus teisingumo;
- ✓ atitinkamai negalime įvertinti kitiems administruojamiems išteklių fondams tenkančios tokio turto ir įsipareigojimų dalies.

1.1.4. Kiti pastebėjimai dėl fondų administruojančių įstaigų veiklos sąnaudų

Dėl nustatytų neatitikčių negalime patvirtinti dalies komandiruočių ir transporto sąnaudų

21. Vadovaujantis Darbo kodekso 107 str. 1 d., darbuotojo komandiruotė yra jo darbo pareigų atlikimas kitoje, negu yra nuolatinė, darbo vietoje. Komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose ir regionų plėtros tarybose taisyklėse⁴⁹ nurodoma, kas laikoma komandiruote. Komandiruotė suprantama kaip ji apibrėžta Darbo kodekso 107 str. (2.1 p.), arba <...> valstybės tarnautojo, arba darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, išvykimas iš nuolatinės darbo vietos, kaip ji nurodyta kodekso 34 str. 4 d., įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens siuntimu tobulinti kvalifikacijos (2.2 p.). Šiose taisyklėse nurodyta, kad siuntimas į komandiruotę įstaigoje turi būti įformintas taip, kad būtų aiškus sprendimą dėl siuntimo priėmęs subjektas, komandiruojamas asmuo (vardas, pavardė, pareigos), komandiruotės dienos, vieta (-os), į kurią (-as) komandiruojama, komandiruotės tikslas, su ja susijusios išlaidos, kurias apmoka įstaiga, jeigu bus mokamas – komandiruotės išlaidų avansas⁵⁰.
22. Profesiniu sprendimu atrinkę VSDF valdybos darbuotojų 2024 m. komandiruočių įsakymus (13 iš 496), visais atvejais nustatėme komandiruotės ir su ja susijusio transporto išlaidas pagrindžiančių dokumentų neatitikčių (trūkumų):
  - ✓ faktiškai apmokėtos transporto išlaidos neatitinka maršruto iš / į darbuotojo nuolatinės darbo (nurodytos jo darbo sutartyje) vietos⁵¹;
  - ✓ į įsakyme nurodytą maršrutą įtraukta išvykimo / grįžimo iš komandiruotės tarnybiniu transportu vieta, nesusijusi su darbuotojo nuolatinė darbo vieta (nurodyta darbo sutartyje)⁵²;
  - ✓ tarnybinio transporto kelionės lapų duomenys skiriasi nuo komandiruotės įsakyme nurodytų vietų⁵³;
  - ✓ įsakyme nurodytos komandiruotės datos skiriasi nuo kelionės lapo duomenų (tarnybinis automobilis grįžo į paskirties vietą kitą dieną)⁵⁴.

⁴⁹ Vyriausybės 2004-04-29 nutarimas Nr. 526, 2 p.

⁵⁰ Ten pat, 5 p.

⁵¹ VSDF valdybos direktoriaus įsakymai: 2024-10-30 Nr. K-408; 2024-12-03 Nr. K-474, 2024-12-09 Nr. K-480, 2024-12-16 Nr. K-489 (darbuotojo darbo vieta Utenoje, apmokėta už keliones Ignalina-Vilnius ir atgal).

⁵² VSDF valdybos direktoriaus įsakymai: 2024-10-10 Nr. K-372, 2024-10-16 Nr. K-385, 2024-10-11 Nr. K-376; 2024-10-23 Nr. K-401, 2024-11-11 Nr. K-421, 2024-12-09 Nr. K-480 (darbuotojai, kurių darbo vietos Utenoje, komandiruojami per Ignaliną į Vilnių ir atgal).

⁵³ VSDF valdybos direktoriaus įsakymai: 2024-10-03 Nr. K-357, 2024-10-10 Nr. K-372, 2024-10-23 Nr. K-401, 2024-11-11 Nr. K-421, 2024-11-18 Nr. K-442, 2024-11-21 Nr. K-457. Kelionės lapai, kurių duomenys skiriasi: 2024-10-08, 2024-10-15, 2024-10-29, 2024-11-12–2024-11-13, 2024-11-18–2024-11-21, 2024-11-26–2024-11-28.

⁵⁴ VSDF valdybos direktoriaus įsakymas 2024-12-02 Nr. K-471: nurodyta komandiruotės trukmė 2024-12-03–2024-12-06. Pagal kelionės lapo duomenis tarnybinis automobilis iš Utenos išvyko 2024-12-03, grįžo 2024-12-07.

23. Atsižvelgę į tai, kad pateikti išlaidas pagrindžiantys dokumentai yra priešaringi ir neleidžia auditoriams įsitikinti komandiruočių ir su jomis susijusių transporto išlaidų teisėtumu ir pagrįstumu, negalime patvirtinti 2024 m. VSDF ataskaitų rinkiniuose nurodytų VSDF valdybos duomenų:
- ✓ veiklos rezultatų ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis ataskaitinio laikotarpio B.IV str. „Komandiruočių“ (83,4 tūkst. iš 172,8 tūkst. Eur) ir B.V str. „Transporto“ (125,5 tūkst. Eur) sąnaudų ir straipsniuose C. „Pagrindinės veiklos perviršis ar deficitas“ (208,9 tūkst. iš 818 576,0 tūkst. Eur), H. „Grynasis perviršis ar deficitas prieš nuosavybės metodo įtaką“ (208,9 tūkst. iš 918 830,0 tūkst. Eur) ir J. „Grynasis perviršis ar deficitas“ (208,9 tūkst. iš 918 830,0 tūkst. Eur) nurodyto perviršio teisingumo;
  - ✓ grynojo turto pokyčių ataskaitos pagal 2023-12-31 duomenis 8 ir 9 stulpelių 17 ir 19 eil. nurodyto ataskaitinio laikotarpio perviršio ir grynojo turto teisingumo (208,9 tūkst. Eur);
  - ✓ aiškinamajame rašte pateiktos informacijos apie komandiruočių ir transporto sąnaudas teisingumo (2 ir 15 pastabos, P2).
24. Pažymėtina, kad fondo valdyba planuoja iki 2028 m. didinant veiklos efektyvumą sudaryti prielaidas ir parengti tinkamą aplinką teritorinių padalinių sujungimui į vieną viešąjį juridinį asmenį, dėl ko gali išaugti poreikis darbuotojų komandiravimui. Pasiūlėme⁵⁵ VSDF valdybai stiprinti vidaus kontrolės procedūras komandiruočių ir tarnybinio transporto naudojimo srityse, taip pat įvertinti poreikį ir laiku patikslinti su darbuotojais sudarytų darbo sutarčių nuostatas dėl nuolatinės darbo vietos (kai ši darbo vieta nesutampa su darbdavio buveine). Fondo valdyba informavo⁵⁶, kad iki 2025-07-01 papildys Fondo valdybos vidaus tvarkos taisykles įpareigojimu darbuotojams, pasikeitus jų gyvenamajai vietai, įvertinti darbo vietos keitimo poreikį ir, jei reikia, pateikti atitinkamą prašymą darbdaviui, kuris įvertins šio prašymo tenkinimo (darbo vietos pakeitimo) galimybes.

Suplanuotos priemonės turto valdymo ir inventorizacijos procesų tobulinimui

25. Turto ir įsipareigojimų inventorizacija – viena svarbiausių vidaus kontrolės procedūrų, padedanti viešojo sektoriaus subjektams užtikrinti, kad turtas būtų apsaugotas nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ar kitų neteisėtų veikų, ir pateikti patikimą ir teisingą informaciją apie finansinę veiklą. Inventorizacija turi būti atliekama vadovaujantis Inventorizacijos taisyklėmis⁵⁷. VSDF vidaus teisės aktuose nėra reglamentuota inventorizacijos atlikimo tvarka. Inventorizacijos dokumentų vizavimo eiga ir jų pasirašymas Dokumentų valdymo sistemoje (DVS) reglamentuotas Fondo administravimo įstaigų turto valdymo tvarkos apraše⁵⁸.
26. Auditoriai stebėtojo teisėmis dalyvavo fondo administravimo įstaigų materialiojo ir nematerialiojo turto, gautinų ir mokėtinų sumų inventorizacijose. Fondo valdybą informavome⁵⁹ apie pastebėtus Inventorizacijos taisyklių nesilaikymo atvejus ir kitus trūkumus atliekant inventorizaciją.

⁵⁵ Valstybės kontrolės pasiūlymas, pateiktas 2025-04-29 el. paštu.

⁵⁶ Fondo valdybos informacija, pateikta 2025-04-30 el. paštu.

⁵⁷ Vyriausybės 2022-06-15 nutarimas Nr. 630.

⁵⁸ Fondo valdybos direktoriaus įsakymas, 2020-12-29 Nr. V-723, 13 priedas.

⁵⁹ Valstybės kontrolės informacija, pateikta fondo valdybai 2025-03-10 el. paštu.

Pastebėti trūkumai ir atsakingų asmenų paaiškinimai

Fondo valdyboje dalis nematerialiojo turto⁶⁰ buvo inventorizuota nedalyvaujant už jį atsakingam asmeniui, nematerialiojo turto inventorizacijos komisija nevertino faktinių dalies turto įsigijimo dokumentų ir turimų sutarčių⁶¹; netikrino, ar nematerialiojo turto aprašuose⁶² nurodytas faktinis turto (licencijų) kiekis yra teisingas; netikrino, ar visos įsigytos licencijos faktiškai naudojamos (Inventorizacijos taisyklių 16 ir 59 p.). Abejotina, ar inventorizacijos komisija vertino pagal 2022 m. pasirašytą sutartį⁶³ už 95,6 tūkst. Eur įsigyto Draudėjų prievolių ir skolų apskaičiavimo modulio (užregistruotas apskaitoje nematerialiojo turto grupėje „Nebaigti projektai ir išankstiniai mokėjimai“) nuvertėjimą (komisijos protokole⁶⁴ nenurodyta), nes modulis veikloje nenaudojamas, o VSDF valdybos 2024 m. veiklos ataskaitoje⁶⁵ nurodyta, kad tolesni darbai bus vykdomi kaip naujas projektas su naujai paskirtu projekto vadovu, todėl planuojama pauzė, o šio projekto rezultatai nebus diegiami į gamybą⁶⁶.

Fondo valdybos materialiojo turto inventorizacijos komisija dalies turto⁶⁷ neinventorizavo (Inventorizacijos taisyklių 10 p.), nes į inventorizacijos aprašus jis nebuvo įtrauktas dėl pasikeitusios buvimo vietos. Atsakingų asmenų teigimu⁶⁸, turtas inventorizuotas auditoriams nedalyvaujant, bet komisijos protokole Nr. F26-3-141 apie turto buvimo vietos keitimą informacija nepateikta, šie duomenys įtraukti tik į 2024 m. pagrindinės inventorizacijos komisijos protokolinių sprendimų⁶⁹.

Pastebėjome, kad teritorinių skyrių darbuotojai naudojami fondo valdybos turtu, kuris jokia sutartimi ir priėmimo-perdavimo aktu skyriams nėra perduotas (į inventorizavo valdybos sudaryta komisija). Atsakingų asmenų paaiškinimu, todėl skyriai tokio turto neinventorizavo⁷⁰ (Inventorizacijos taisyklių 10 p.).

27. Siekiant užtikrinti, kad fondų administruojančių įstaigų veikloje naudojamas turtas būtų apsaugotas nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ar kitų neteisėtų veikų, o metiniuose fondo ataskaitų rinkiniuose būtų pateikta patikima ir teisinga informacija, rekomendavome VSDF valdybai tobulinti turto valdymo ir inventorizacijos procesus įstaigose, t. y. papildomai reglamentuoti jo valdymo ir inventorizacijos atlikimo procedūras⁷¹. VSDF valdyba rekomendacijai įgyvendinti (terminas 2026-12-31) suplanavo priemones⁷².

⁶⁰ Inventorizacijos aprašas Nr. IT-710.

⁶¹ Inventorizacijos aprašas Nr. IT-696, dvi licencijos „Suite Oracle Middleware“.

⁶² Inventorizacijos aprašas Nr. IT-685, licencija „HELP“(61 vnt.); licencija „Marval Xtracion Cuncuttent Users“ (10 vnt.) ir kt.

⁶³ Vidinės veiklos informacinės taikomosios sistemos Draudėjų prievolių ir skolų apskaičiavimo modulio sukūrimo paslaugų pirkimo sutartis, 2022-08-19 Nr. F1-0-110.

⁶⁴ Nematerialiojo turto inventorizavimo komisijos posėdžio protokolas, 2025-01-08 Nr. F26-3-7.

⁶⁵ Prieiga per internetą: Veiklos ataskaitos | www.sodra.lt, 2024 m. VSDF valdybos veiklos ataskaitos 6 lentelė.

⁶⁶ 2024-04-15 vadovybės pasitarimo protokolas Nr. 61-2E-19. Projekto galutinė ataskaita, 2024-09-30 Nr. PVS-1.

⁶⁷ Duomenų centro, esančio Studentų g. 19, Vilniuje, įranga (inventoriniai numeriai 1176, 1177, 1559, 1560).

⁶⁸ Fondo valdybos informacija, pateikta 2025-01-24 el. paštu.

⁶⁹ Pagrindinės inventorizacijos komisijos protokolas, 2025-02-27 Nr. F26-3-200, 2024 m. inventorizacijos priemonių planas.

⁷⁰ Panevėžio sk. (L. Stuokos-Gucevičiaus a. 9, Kupiškis) naudojami fondo valdybos turtu, kuris pagal 2024-07-16 žodinę pirkimo sutartį Nr. VPS-125, sudarytą tarp VSDF valdybos ir UAB „Eden Springs Lietuva“, nemokamam naudojimui į Kupiškį pristatytas karšto ar šalto vandens pilstymo aparatas (1 vnt.) su vienkartiniais stikliniais laikikliais ir metaliniais vandens stovais sandėliavimui; pagal 2019-05-23 paslaugų sutartį Nr. F1-0-SN1316/Nr. F1-0-57, sudarytą tarp VSDF valdybos ir UAB „Biznio mašinų kompanija“ – 4 daugiavertiniai spausdintuvai (1 vnt. „A“ tipo ir 3 vnt. „C“ tipo) bei 19 naudotojų kortelių.

⁷¹ Fondo valdybai rekomendacija pateikta 2025-03-25 el. paštu.

⁷² Fondo valdybos rekomendacijų įgyvendinimo planas, pateiktas 2025-03-31 el. paštu: 1.1. Detalizuoti VSDF administravimo įstaigų turto valdymo tvarkos apraše (2023-06-14 įsakymas Nr. V-230) VSDF administravimo įstaigų inventorizacijos atlikimo veiksmus; 1.2. Papildyti VSDF administravimo įstaigų turto valdymo tvarkos aprašą (2023-06-14 įsakymas Nr. V-230) dėl turto perdavimo teritoriniams skyriams naudotis tvarka, procedūromis, atsakomybėmis už tokio turto naudojimą; 1.3. Parengti licencijų registravimo apskaitoje rekomendacijas (arba VSDF administravimo įstaigų turto valdymo tvarkos apraše (2023-06-14 įsakymas Nr. V-230), arba VSDF administravimo įstaigų veiklos apskaitos politikoje (2013-12-31 įsakymas Nr. V-385)), apimančias licencijų pripažinimo nematerialiuoju turtu kriterijus, nurašymą ir inventorizaciją.

Numatoma reglamentuoti darbuotojams taikytinas skatinimo priemonės ir papildomas naudas bei stiprinti naudojimosi viešuoju transportu kontrolę

28. Audito metu VSDF valdybą raštu⁷³ informavome apie valdyboje ir teritoriniuose skyriuose nustatytus vidaus kontrolės trūkumus darbuotojų sveikatinimo ir viešojo transporto paslaugų srityse:
- ✓ VSDF valdyba, įgaliota Kauno teritorinio sk., 2024 m. nupirko darbuotojų sveikatinimo (raumenų stiprinimo treniruočių vedimo Marijampolėje ir Alytuje) paslaugas už 2,4 tūkst. Eur, o Kauno teritorinis sk. sudarė dvi žodines sutartis su paslaugų tiekėjais (fiziniais asmenimis). Fondo valdybos atsakingų asmenų teigimu⁷⁴, šios paslaugos įsigytos darbuotojų motyvavimui, siekiant suteikti papildomą naudą gerai jų sveikatai palaikyti. VSDF administravimo įstaigų darbuotojų ir kitų asmenų skatinimo ir sveikinimo tvarkos apraše⁷⁵ tokia skatinimo ar motyvavimo priemonė nenumatyta, o Kauno teritoriniame sk. nėra patvirtintos tvarkos, kokiomis sąlygomis ir kurie darbuotojai turi teisę naudotis sveikatinimo paslaugomis, nėra paskirtų atsakingų asmenų už naudojimosi šiomis paslaugomis kontrolę.
  - ✓ VSDF valdyba 2024 m. už 11,5 tūkst. Eur įsigijo viešojo transporto bilietus (metinius, mėnesinius) valdybos ir teritorinių skyrių darbuotojų važiavimui Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio miestuose. Nustatėme, jog ne visi teritoriniai skyriai turi patvirtintas viešojo transporto bilietų naudojimo tvarkas ir taiko skirtingą bilietų naudojimo ir kontrolės praktiką.

Skirtingos viešojo transporto bilietų naudojimo ir kontrolės praktikos

VSDF valdyboje vedamas bilietų naudojimo registracijos žurnalas, tačiau nėra patvirtinta tvarka, apibrėžianti, kokie darbuotojai turi teisę naudotis bilietais, kokiomis sąlygomis ir tvarka, nenustatyti atsakingi asmenys už viešojo transporto bilietų naudojimo kontrolę. Klaipėdos teritoriniame sk. nepatvirtinta tvarka ir nevedamas bilietų registracijos žurnalas. Vilniaus, Kauno ir Panevėžio teritoriniuose sk. viešojo transporto bilietų naudojimo tvarkos yra patvirtintos⁷⁶, tačiau pagal įstaigų pateiktus žurnalus Vilniaus teritoriniame sk. viešojo transporto bilietai išdalinti konkrečioms darbuotojams visam jų galiojimo laikotarpiui (metams), o Kauno ir Panevėžio teritorinių sk. darbuotojai bilietais naudojami skirtingais laikotarpiais (kelių dienų, mėnesio ir daugiau).

29. VSDF valdybai pasiūlėme, siekiant tinkamai įgyvendinti vidaus kontrolės tikslus, sistemiškai įvertinus viešojo transporto bilietų naudojimo fondo administravimo įstaigose reglamentavimą ir esamas kontrolės priemones, imtis veiksmų jų tobulinimui.
30. VSDF valdyba informavo⁷⁷, kad priėmė sprendimą sveikatinimo paslaugų netaikyti kaip darbuotojų motyvavimo priemonės, iki 2025 m. II ketv. pabaigos numato sukurti fondo administravimo įstaigų darbuotojų skatinimo sistemą (kurioje bus nustatytos darbuotojams taikytinos papildomos naudos, skatinimo priemonės už pasiektus rezultatus ir įgyvendintus uždavinius, jų taikymo pagrindai ir sąlygos ir kt.), ir įvertinti

⁷³ Valstybės kontrolės 2024-10-18 raštas Nr. SD-(120-9.1.1-E-6227)-909.

⁷⁴ Fondo valdybos informacija, pateikta 2024-07-23 el. paštu.

⁷⁵ Fondo valdybos direktoriaus įsakymas, 2012-09-24 Nr. V-464.

⁷⁶ Šių teritorinių sk. įsakymai: 2016-06-23 Nr. V-71, 2008-03-31 Nr. V-37 ir 2016-08-05 Nr. VE-129.

⁷⁷ Fondo valdybos 2024-10-29 raštas Nr. (4.174E) I-11663 ir informacija, pateikta 2025-04-16 el. paštu.

viešojo transporto bilietų naudojimo fondo administravimo įstaigose reglamentavimą ir esamas kontrolės priemonės, bei imtis veiksmų jas tobulinti.

Patobulinti viešuosius pirkimus reglamentuojantys teisės aktai

31. Informavome fondo valdybą⁷⁸, kad valdybos Prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas⁷⁹ neatitiko viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nuostatų⁸⁰ ir tikrintais atvejais negalėjome patvirtinti, kad vykdant mažos vertės viešuosius pirkimus buvo užtikrintas nediskriminavimo ir skaidrumo principų laikymasis⁸¹.
32. Fondo valdyba, atsižvelgdama į auditorių pastebėjimus, patvirtino naują Prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašą⁸², apimančią visus pirkimo proceso etapus ir atitinkantį pirkimus reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.

1.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų duomenų iškraipymų

33. Fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio 2024-12-31 duomenimis, 2024 m. fondas gavo 7 982 035,5 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 7 063 337,1 tūkst. Eur sąnaudų, einamųjų metų rezultatas – 918 698,4 tūkst. Eur. Tiek fondo finansinės, tiek biudžeto vykdymo pajamų ir sąnaudų ataskaitos sudaromos tuo pačiu kaupimo principu (skiriasi tik duomenų aibės). Todėl 2024 m. fondo metinių finansinių ataskaitų rinkinyje nustatyti iškraipymai (1–14 ir 21–24 p.) turi įtakos ir metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateiktiems duomenims.
34. Atsižvelgę į tai, 2024 m. fondo metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje:
  - ✓ negalime patvirtinti, kokia suma pajamų ir sąnaudų ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis 1.8 str. „Iš valstybės biudžeto ir (ar) kitų valstybės piniginių išteklių gautos lėšos“ sumažintos pajamos iš valstybės biudžeto (3 045 567,4 tūkst. Eur), 2 str. „Sąnaudos“ sumažintos sąnaudos (6 937 423,4 tūkst. Eur iš 7 063 337,1 tūkst. Eur) socialinio draudimo išmokoms (2.1–2.5 str.), o 3 str. „Einamųjų metų rezultatas“ (918 698,4 tūkst. Eur) padidintas einamųjų metų rezultatas dėl neužregistruotų gavėjų nepasiekusių socialinio draudimo periodinių ir vienkartinį išmokų;
  - ✓ negalime įvertinti, kokia suma turėtų būti sumažintos ar padidintos pajamų ir sąnaudų ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis 2.4 str. „Nedarbo išmokų socialiniam draudimui“ NSDI sąnaudos (468 091,5 tūkst. Eur) ir 3 str. „Einamųjų metų rezultatas“ – einamųjų metų rezultatas (918 698,4 tūkst. Eur) dėl netiksliai įvertinamų užsienio šalyse gautų draudžiamųjų pajamų ir laikotarpių;

⁷⁸ Valstybės kontrolės raštas, 2024-10-01 Nr. SD-(120-9.1.1-E-6227)-867.

⁷⁹ Fondo valdybos direktoriaus įsakymas, 2022-12-22 Nr. V-481.

⁸⁰ Viešųjų pirkimų įstatymas, 19 str. 2 d., Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintos Viešojo pirkimo ir komisijos sudarymo ir jos veiklos organizavimo gairės (atnaujintos 2023-11-21) ir Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės rekomendacijos (atnaujintos 2024-07-01).

⁸¹ Viešųjų pirkimų įstatymas, 17 str.

⁸² VSDF valdybos direktoriaus įsakymai: 2025-02-04 Nr. V-45; 2025-03-27 Nr. V-137.

- ✓ negalime patvirtinti pajamų ir sąnaudų ataskaitos pagal 2024-12-31 duomenis str. 2.7.1 „Fondo administravimo įstaigų finansavimo sąnaudos“ (208,9 tūkst. iš 109 950,2 tūkst. Eur) duomenų teisingumo ir 3 str. „Einamųjų metų rezultatas“ – einamųjų metų rezultatas (208,9 tūkst. iš 918 698,4 tūkst. Eur) nurodyto rezultato (perviršio) teisingumo dėl nustatytų neatitinkimų vykstant į komandiruotes ir naudojant tarnybinį transportą;
- ✓ aiškinamajame rašte atitinkamai pateikta netiksli informacija apie pajamas, sąnaudas ir rezultata.

1.3. Svarbios aplinkybės, kurios gali paveikti tolesnę VSDF veiklą

35. Teisinis reglamentavimas⁸³, siekiant užtikrinti VSDF biudžeto stabilumą, nustato prievolę kasmet kaupti rezervo fondą. Šio rezervo piniginiai ištekliai gali būti naudojami valstybinio socialinio draudimo išmokoms finansuoti tik išskirtiniais atvejais: vadovaujantis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustačius ir paskelbus išskirtines aplinkybes ir kai dėl jų atsiradimo nepakanka atitinkamos VSDF biudžeto valstybinio socialinio draudimo rūšies pajamų. Kiekvienais biudžetinėmis metais pagal atitinkamus finansinius rodiklius nustatyta tvarka apskaičiuojama į Rezervinį fondą pervestina įplaukų dalis⁸⁴.
36. 2024 m. VSDF konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenimis⁸⁵, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Valstybinio socialinio draudimo rezervo fondas sudarė 3 618,1 mln. Eur. 2024 m. Rezervinis fondas (828,3 mln. Eur) apskaičiuotas teisingai ir laiku pervestas į Valstybės išdo sąskaitą. Rezervinis fondas tebe kaupiamas. Palyginus su 2023 m., šis fondas išaugo 904,4 mln. Eur, arba 33,3 proc. Tai sudarė 51,2 proc. fondo 2024 m. sąnaudų sumos ir beveik 4,7 proc. BVP (77,8 mlrd. Eur⁸⁶). Remiantis Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atlikta užsienio šalių praktikos analize⁸⁷, ilgalaikiam finansavimui (dėl demografinių pokyčių) užtikrinti rezervo dydis sudaro nuo 8 iki 35 proc. šalies BVP⁸⁸, trumpalaikiam finansavimui užtikrinti (dėl ekonominių svyravimų) rezervo dydis gali sudaryti nuo 1 iki 7 proc. šalies BVP⁸⁹. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija prognozuoja iki 2028 m. pabaigos VSDF rezervo fondo augimą iki 6 447,3 mln. Eur⁹⁰ (6,6 proc. BVP⁹¹).

⁸³ Valstybinio socialinio draudimo įstatymas, 35 str.

⁸⁴ Vyriausybės 2017-06-14 nutarimas Nr. 438, 3 p. Kiekvienais biudžetinėmis metais pagal atitinkamus finansinius rodiklius apskaičiuojama į Rezervinį fondą pervestina įplaukų dalis, viršijanti VSDF įprastinės ir investicinės veiklos išlaidas, įsipareigojimų pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis išlaidas ir metų pabaigoje negrąžintų paskolų sumą, susidaranti įvertinus kasos apyvartos lėšų pokytį.

⁸⁵ VSDF 2024 m. konsoliduotojo finansinio ataskaitų rinkinio finansinės būklės ataskaitos F.II str. „Rezervai“ ir konsoliduotojo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio 2024 m. pinigų įplaukų ir išlaidų ataskaitos detalizavimo lentelės 5.1.1, 5.2.1 ir 5.3.1 str. Rezervinio fondo lėšos metų pradžioje, pokytis ir šio fondo lėšos metų pabaigoje.

⁸⁶ Valstybės duomenų agentūros duomenys, prieiga per internetą: Informaciniai pranešimai - Oficialiosios statistikos portalas.

⁸⁷ Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2024-04-30 el. paštu pateikti duomenys.

⁸⁸ Rezervinio fondo dydis (proc.) užsienio šalyse ilgalaikiam finansavimui užtikrinti: Portugalijoje 8,5, Švedijoje 31,8, Suomijoje 33,6, Liuksemburge 33,6, Airijoje (siekis) 45, Norvegijoje 7,5.

⁸⁹ Rezervinio fondo dydis (proc.) užsienio šalyse trumpalaikiam finansavimui užtikrinti: Lenkijoje 2,5, Slovakijoje 1,3, Bulgarijoje 2,8, Ispanijoje 0,2.

⁹⁰ Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2025-04-09 el. paštu pateikti prognozuojami rodikliai ir 2025-04-15 el. paštu pateikta informacija, kad prognozuojamų į rezervo fondą pervesti apie 1,1 mlrd. Eur už grįžtančius iš pensijų kaupimo asmenis, priėmus Pensijų kaupimo įstatymo pakeitimą, neįskaityta.

⁹¹ Apskaičiuota remiantis Finansų ministerijos 2025–2028 m. ekonominės raidos scenarijumi, 2028 m. BVP planuojamas 97 675,1 mln. Eur.

37. Konstitucinis Teismas 2024 m. konstatavo⁹², kad Pensijų kaupimo įstatyme turi būti nustatyti ir kiti pensijų kaupimo specialiuose pensijų fonduose pabaigos atvejai, be kita ko, atvejis, kai pensijų kaupimas nutraukiamas dalyvio iniciatyva, kai yra svarbių priežasčių. Siekiant nepaneigti įstatymų leidėjo pasirinkto senatvės pensijų sistemos modelio esmės ir užtikrinti viešąjį interesą, kad visa senatvės pensijų sistema veiktų darniai, tokie įstatyme nustatyti pensijų kaupimo pabaigos atvejai turi būti išimtiniai, kai iš esmės pasikeičia pensijų kaupimo dalyvio gyvenimo aplinkybės, dėl kurių dalyvavimas kaupime jam tampa itin apsunkintas ar betikslis.
38. Seimas pradėjo svarstyti Pensijų kaupimo įstatymo projektą⁹³, su kuriuo kartu teikiami Valstybinio socialinio draudimo, Socialinio draudimo pensijų įstatymų⁹⁴ ir kiti teisės aktų projektai⁹⁵. Jais siūloma: pereiti prie savanoriško kaupimo modelio; sudaryti galimybę pereinamuoju laikotarpiu pasitraukti iš pensijų kaupimo; lankstesnėmis galimybėmis mokėti papildomas įmokas, stabdyti įmokų mokėjimą ir atsiimti 25 proc. sukauptų pinigų.
39. Atsižvelgiant į numatomus pokyčius, VSDF valdybos specialistai įvertino siūlymų⁹⁶, susijusių su dalyvių pasitraukimu iš pensijų kaupimo sistemos pereinamuoju laikotarpiu, poveikį VSDF biudžetui ir būsimai pensijų apskaitos vieneto vertei ir prognozuoja, jei iš pensijų kaupimo pasitrauktų 40 proc. dalyvių, į VSDF biudžetą per pereinamąjį laikotarpį už grįžtančius iš pensijų kaupimo asmenis būtų pervesta apie 1,1 mlrd. Eur. Ši suma pervedimo metais būtų įskaityta į VSDF biudžeto pajamas, o metams pasibaigus kaip šio biudžeto perviršis būtų pervestas į Socialinio draudimo rezervinį fondą⁹⁷.
40. Pažymėtina, jog siūlomi pensijų sistemos keitimai nedera su Valstybės kontrolės teiktais pastebėjimais: dėl veiksmų, reikalingų pakeitimo normos ilguoju laikotarpiu didinimui (siūlomos priemonės, tikėtina, mažins pakeitimo normą ateities pensininkams ir didins spaudimą viešųjų finansų tvarumui); dėl Pensijų anuitetų fondo veiklos perspektyvų (kyla rizika ilguoju laikotarpiu šiam fondui tapti nišiniu); kad senėjant visuomenei būtini ilgalaikiai fiskaliniai sprendimai, bei sukuria riziką, kad dėl momentinių VSDF pajamų gali būti prisiimta ilgalaikių tvariais šaltiniais nepadengtų įsipareigojimų⁹⁸.

⁹² Konstitucinio Teismo 2024-03-07 nutarimas Nr. KT-21-N3/2024.

⁹³ Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 1, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 22, 24, 28, 29, 30, 33, 351, 352, 357, 358, 359, 3510, 36, 37 ir 40 str. ir V sk. pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 291 str. ir 6 str. bei įstatymo priedo pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas, 2025-05-05 Nr. XVP-374 (kartu su lydimaisiais įstatymų projektais).

⁹⁴ Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 7,15 ir 39 str. pakeitimo įstatymo projektas ir Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 11 ir 12 str. pakeitimo įstatymo projektas.

⁹⁵ Civilinio proceso kodekso 739 str. pakeitimo įstatymo, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 21 str. pakeitimo įstatymo, Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 14 ir 17 str. pakeitimo įstatymo projektai.

⁹⁶ Pensijų kaupimo įstatymo projekto Nr. XVP-374 aiškinamasis raštas, 14 p.

⁹⁷ 2024 m. VSDF ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte neatskleista informacija apie šias svarbias sąlygas, kuriomis veikia VSDF ir kurios gali paveikti tolesnę jo veiklą, kaip reglamentuoja 6-asis VSAFAS, nes teisės aktų projektai užregistruoti po VSDF ataskaitų rinkinio parengimo ir fondo valdyba projektuojamo poveikio negalėjo atskleisti.

⁹⁸ Valstybės kontrolės 2025-04-16 raštas Nr. (SD-(70-1.8 Mr)-298 Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

2. GARANTINIO FONDO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

2.1. Finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

41. Garantinio fondo 2024 m. finansinių ataskaitų rinkinio reikšmingų duomenų iškraipymų nenustatėme, duomenys visais reikšmingais⁹⁹ atžvilgiais yra teisingi.
42. Atkreipiame dėmesį į VSDF ataskaitų rinkinio audito metu nustatytas aplinkybes, kad dalis neapibrėžtojo turto ir (arba) įsipareigojimų gali tekti ir kitiems administruojamiems fondams, tačiau tvarkant apskaitą šios aplinkybės nėra vertinamos, o vidaus teisės aktuose arba tvarkose informacijos apie šį turtą ir įsipareigojimus perdavimas kitiems fondams nenustatytas (plačiau [18–20 psl.](#))

2.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

43. Fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio 2024-12-31 duomenimis, 2024 m. fondas gavo 50 257,1 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 23 167,8 tūkst. Eur sąnaudų. Visais reikšmingais¹⁰⁰ atžvilgiais šio rinkinio duomenys yra teisingi.
44. Atkreipiame dėmesį, kad, atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį reglamentavimą, 2024 m. Garantinio fondo biudžetas¹⁰¹ buvo sudarytas ne pinigų (šis principas taikytas iki 2024 m.), bet kaupimo principu¹⁰². Atitinkamai 2024 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys parengtas apskaitai taikant kaupimo principą. Šios aplinkybės rinkinyje neatskleistos.

3. ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

3.1. Finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

45. Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2024 metų finansinių ataskaitų rinkinio reikšmingų¹⁰³ duomenų iškraipymų nenustatėme, duomenys visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingi.
46. Atkreipiame dėmesį į VSDF ataskaitų rinkinio audito metu nustatytas aplinkybes, kad dalis neapibrėžtojo turto ir (arba) įsipareigojimų gali tekti ir kitiems administruojamiems fondams, tačiau tvarkant apskaitą šios aplinkybės nėra vertinamos, o vidaus teisės

⁹⁹ Žr. šios ataskaitos 2 priedą „Audito apimtis ir metodai“.

¹⁰⁰ Žr. šios ataskaitos 2 priedą „Audito apimtis ir metodai“.

¹⁰¹ Valstybės socialinių fondų biudžetų 2024 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas.

¹⁰² Fondo ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami tada, kai jie įvyksta, ir pateikiami to laikotarpio finansinėse ataskaitose. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos, o sąnaudos – tada, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pajamos ir su jų uždirbimu susijusios sąnaudos veiklos rezultatų ataskaitoje būtų pripažįstamos tą patį laikotarpį.

¹⁰³ Žr. šios ataskaitos 3 priedą „Audito apimtis ir metodai“.

aktuose arba tvarkose informacijos apie šį turtą ir įsipareigojimus perdavimas kitiems fondams nenustatytas (plačiau [18–20 psl.](#)).

3.2. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais teisingas

47. Ilgalaikio darbo išmokų fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio 2024-12-31 duomenimis, 2024 m. fondas gavo 51 372,1 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 14 603,5 tūkst. Eur sąnaudų. Visais reikšmingais¹⁰⁴ atžvilgiais šio rinkinio duomenys yra teisingi.
48. Atkreipiame dėmesį, kad, atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį reglamentavimą, 2024 m. Ilgalaikio darbo išmokų fondo biudžetas¹⁰⁵ buvo sudarytas ne pinigų (taikytas iki 2024 m.), bet kaupimo principu¹⁰⁶. Atitinkamai 2024 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys parengtas apskaitai taikant kaupimo principą. Šios aplinkybės rinkinyje neatskleistos.

4. PLANUOJAMA, JOG 2026 M. VALSTYBĖS SOCIALINIŲ FONDŲ RINKINIAI BUS RENGiami PAGAL NAUJUS REIKALAVIMUS

49. 2024 m. valstybės socialinių fondų biudžetai sudaryti kaupimo principu, tačiau, atsiskaitydama dėl 2024 metų, VSDF valdyba teikia po du tuo pačiu kaupimo principu parengtus valstybės socialinių fondų ataskaitų rinkinius (finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų), nes Finansų ministerija dar nėra parengusi VSAFAS pakeitimų, reglamentuosiančių biudžeto vykdymo duomenų atskleidimą metiniame ataskaitų rinkinyje (2017 m. audito metu¹⁰⁷ teiktos rekomendacijos¹⁰⁸ įgyvendinimo laukiame).
50. Finansų ministerijos duomenimis¹⁰⁹, yra parengti (pirminis planas buvo iki 2023 m. pabaigos) ir su suinteresuotomis institucijomis suderinti VSAFAS projektai, reglamentuosiantys naują valstybės socialinių fondų ataskaitų sudėtį ir jose teikiamai informacijai taikomus reikalavimus. Juos planuojama patvirtinti 2025 m. birželio–liepos mėn. Standartų nuostatos būtų taikomos atsiskaitant dėl 2026 metų¹¹⁰ (dar būtina pritaikyti VSAKIS šių rinkinių konsolidavimui į nacionalinį ataskaitų rinkinį).

¹⁰⁴ Žr. šios ataskaitos 3 priedą „Audito apimtis ir metodai“.

¹⁰⁵ Valstybės socialinių fondų biudžetų 2024 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas.

¹⁰⁶ Fondo ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami tada, kai jie įvyksta, ir pateikiami to laikotarpio finansinėse ataskaitose. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos, o sąnaudos – tada, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pajamos ir su jų uždirbimu susijusios sąnaudos veiklos rezultatų ataskaitoje būtų pripažįstamos tą patį laikotarpį.

¹⁰⁷ Valstybinio audito ataskaita, 2018-10-01 Nr. FA-2018-P-6-4-8-1.

¹⁰⁸ Rekomendacija: Siekiant užtikrinti patikimos finansinės informacijos pateikimą vartotojams, optimizuoti finansinės apskaitos ir ataskaitų sudarymo procesą, atsisakyti rengti du ataskaitų rinkinius tuo pačiu kaupimo principu ir pateikti svarbius fondo vykdymo duomenis viename ataskaitų rinkinyje (terminas 2020-06-30).

¹⁰⁹ Finansų ministerijos 2025-04-17 pateikta informacija.

¹¹⁰ Finansų ministerijos 2024-05-13 raštas Nr. 6K-24/2816.

5. GARANTINIO IR ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDŲ PINIGAIS NUMATYTA FINANSUOTI AKTYVIOS DARBO RINKOS POLITIKOS PRIEMONES

51. Į Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus darbdaviai moka 0,16 proc. dydžio įmokas nuo darbuotojams apskaičiuotų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos¹¹¹. Fonduose sukauptų pinigų likučiai kasmet auga. Garantinio fondo pinigų likutis 2024 m. pabaigoje buvo 178,9 mln. Eur (iš jų 176,5 mln. Eur investuota, investavimo pajamos – 6,4 mln. Eur). Ilgalaikio darbo išmokų fondo pinigų likutis 2024 m. pabaigoje buvo 207,2 mln. Eur (iš jų 187,0 mln. Eur investuota, investavimo pajamos – 7,6 mln. Eur).
52. 2024 m. priimti teisės aktai ir teisės aktų pakeitimai¹¹², kuriais numatyta galimybė ir procedūros aktyvios darbo rinkos politikos (ADRP) priemonių finansavimui iš Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų. Trišalė taryba priėmė sprendimą¹¹³ 2025 m. finansuoti šias priemones iš Garantinio fondo (2,3 mln. bedarbių perkvalifikavimui). Patvirtintame Valstybės socialinių fondų biudžetų 2025 metų rodiklių patvirtinimo įstatyme¹¹⁴ nenumatyta išteklių ADRP priemonėms finansuoti.

Valstybės kontrolierė

Irena Segalovičienė

¹¹¹ Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas, 5 str. 3 d. ir 14 str. 3 d.

¹¹² Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 1, 3-1 str. pakeitimo ir įstatymo papildymo 9-2 str. įstatymas; Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 2, 4, 5-1, 16, 17, 20, 24, 25, 30-1, 30-2, 31, 32, 35, 38, 39-3, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 48-1, 50 str., IV sk. pakeitimo ir įstatymo papildymo 12-2 str. įstatymas; socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024-12-09 įsakymas Nr. A1-884 „Dėl Garantinio fondo nuostatų ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatų patvirtinimo“.

¹¹³ Trišalės tarybos 2024-11-19 posėdžio protokolas Nr. TTP-13.

¹¹⁴ 2024-12-10 Valstybės socialinių fondų biudžetų 2025 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas Nr. XV-46.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„2024 metų valstybės socialinių fondų
ataskaitų rinkinio finansinio audito
rezultatai“
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Valstybinio socialinio draudimo fondo metinių ataskaitų rinkinys

Audituotas 2024 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys:

- ✓ konsoliduotoji finansinės būklės ataskaita pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ konsoliduotoji veiklos rezultatų ataskaita pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ konsoliduotoji pinigų srautų ataskaita pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ konsoliduotoji grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Audituotas 2024 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys:

- ✓ fondo biudžeto pajamų ir sąnaudų ataskaita pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ fondo įplaukų ir išlaidų ataskaita pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ fondo biudžeto 2024 m. vykdymo aiškinamasis raštas.

Pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;
- ✓ fondo valdybos teritoriniai skyriai: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ 48 333,2 tūkst. Eur – konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio finansinės būklės ir grynojo turto pokyčių ataskaitai;
- ✓ 70 633,4 tūkst. Eur – konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio veiklos rezultatų, piniginių srautų ataskaitoms ir fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniui.

Reikšmingu dalyku 2024 m. fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje (finansinės būklės ir grynojo turto pokyčių ataskaitose) yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. pagal finansinės būklės ataskaitos 2024-12-31 duomenis nurodyto turto (tai sudarė 4 833 314,6 tūkst. Eur). Reikšmingu dalyku 2024 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje (veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitose) ir 2024 m. fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 1 proc. fondo biudžeto pajamų ir sąnaudų ataskaitoje pagal 2024-12-31 duomenis nurodytų faktinių sąnaudų (tai sudarė 7 063 337,1 tūkst. Eur). Kokybiškai reikšmingais

laikomi ir mažesni išskaiptymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ audito apimties apribojimų nebuvo.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹¹⁵, kurie apima tarptautinius audito standartus¹¹⁶;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų išskaiptymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai

2024 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:

2024 m. pradžioje turto likutis buvo iš viso 3 848 973,3 tūkst. Eur, finansavimo sumų – 86,3 tūkst. Eur, įsipareigojimų – 647 980,8 tūkst. Eur, grynojo turto – 3 200 906,2 tūkst. Eur. 2024 m. pabaigoje turto likutis buvo iš viso 4 833 314,6 tūkst. Eur, finansavimo sumų – 79,1 tūkst. Eur, įsipareigojimų – 713 500,3 tūkst. Eur, grynojo turto – 4 119 735,2 tūkst. Eur.

2024 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:

2024 m. gauta pajamų – 7 982 035,5 tūkst. Eur, patirta sąnaudų – 7 063 337,1 tūkst. Eur.

2024 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:

2024 m. gauta 7 991 455,5 tūkst. Eur įprastinės veiklos įplaukų, patirta 7 048 344,4 tūkst. Eur išlaidų; gauta 4 222 297,8 tūkst. Eur kitos veiklos įplaukų, patirta 4 224 962,6 tūkst. Eur išlaidų; gauta 1 511 418,7 tūkst. Eur investicinės veiklos įplaukų, patirta 1 120 952,5 tūkst. Eur išlaidų; gauta 6,6 tūkst. Eur finansinės veiklos įplaukų, patirta 876,4 tūkst. Eur išlaidų.

Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2024 metų ataskaitų rinkinių duomenų

Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo išskaiptymo rizika:

- per vienerius metus gautinos sumos, trumpalaikiai įsipareigojimai (trumpalaikiai atidėjiniai, mokėtinos socialinės išmokos, sukauptos mokėtinos sumos), grynasis turtas (sukauptas perviršis ir deficitai), pagrindinės veiklos sąnaudos (socialinių išmokų (išskaitant iš valstybės biudžeto gautinas sumas ir finansavimo pajamas pensijų bendrajai daliai ir išmokoms iš valstybės biudžeto finansuoti), nuvertėjimo ir nurašytų sumų, kitų paslaugų ir kitos).

Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):

- atlikti kontrolės testai pensijų išmokų srityje – pagrindinių kontrolės priemonių, skirtų užtikrinti, kad šios sumos būtų pagrįstos tinkamais dokumentais, apskaitos registruose užregistruojamos laiku, teisingos vertės, tinkamose sąskaitose ir teisingai nurodytos finansinėse ataskaitose, kontrolės testai.
- pasinaudota Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus atlikto vidaus audito „Programos (09-002) „Socialinės išmokos“ (priemonės: „Užtikrinti vienišo asmens išmokos mokėjimą“; „Užtikrinti vaikų išlaikymo išmokų mokėjimą“ ir „Užtikrinti tikslinių kompensacijų mokėjimą“) vidaus auditas“ rezultatais: atlikto vidaus kontrolės priemonių, skirtų užtikrinti, kad šios išmokos būtų pagrįstos tinkamais dokumentais, priskaičiuotos ir sumokėtos gavėjams laiku, teisinga suma, kontrolės testais (2024 m. I pusm.).
- atlikti kontrolės testai vaikų išlaikymo išmokų ir vienišo asmens išmokų srityje – pagrindinių kontrolės priemonių, skirtų užtikrinti, kad šios sumos būtų pagrįstos tinkamais dokumentais, apskaitos registruose užregistruojamos laiku, teisingos vertės, tinkamose sąskaitose ir teisingai nurodytos finansinėse ataskaitose, kontrolės testai (2024 m. II pusm.).
- pasinaudota 2022 m. audito metu atlikto vidaus kontrolės procedūrų efektyvumo vertinimo rezultatais: atliekant 2022 m. VSDF konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų auditą, daryti pajamų iš draudėjų ir apdraustųjų pagrindinių kontrolės priemonių, skirtų užtikrinti, kad šios sumos būtų pagrįstos tinkamais dokumentais, apskaitos registruose užregistruojamos laiku, teisingos vertės, tinkamose sąskaitose ir teisingai nurodytos finansinėse ataskaitose, kontrolės testai.

¹¹⁵ 2000-2899-iejį TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2025-04-17).

¹¹⁶ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktai/auditas> (žiūrėta 2025-04-17).

Audito apimtis ir metodai

Sritis, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):

- Turto srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės ir didelės apimties detalieji testai ir analitinės procedūros. Vertinta: ilgalaikio ir trumpalaikio turto inventorizacijos atlikimo tinkamumas (dalyvauta stebėtojo teisėmis ilgalaikio ir trumpalaikio turto inventorizacijoje); ilgalaikio finansinio turto (ilgalaikių investicijų ir po vienu metų gautinų sumų), trumpalaikių investicijų ir per vienus metus gautinų sumų, gautinų išmokų permokų nuvertėjimo, grynojo turto (pinigų ir pinigų ekvivalentų, rezervinio fondo), grynojo turto, neapibrėžto turto ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisingos vertės, esant pagrindžiamiesiems dokumentams, darant tinkamus įrašus apskaitoje). Audito tikslais iš kredito įstaigų gauta informacija apie fondo turto (pinigų) likučius, esančius 2024-12-31 šių kredito įstaigų sąskaitose.
- Įsipareigojimų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai ir analitinės procedūros. Vertinta: ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų inventorizacijos atlikimo tinkamumas (dalyvauta stebėtojo teisėmis ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų inventorizacijoje); mokėtinų socialinių išmokų, mokėtinų sumų į biudžetus ir fondus, grąžintinų mokesčių, įmokų ir jų permokų, sukauptų mokėtinų sumų, ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisingos vertės, esant pagrindžiamiesiems dokumentams, darant tinkamus įrašus apskaitoje).
- Pajamų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos ir vidutinės apimties detalieji testai ir analitinės procedūros. Vertinta: pajamų iš draudėjų, apdraustųjų, savarankiškai dirbančių asmenų pripažinimas, įvertinimas ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimas (laiku, teisingomis sumomis, esant tinkamiems pagrindžiamiesiems dokumentams, darant tinkamus įrašus apskaitoje); finansavimo sumų iš valstybės biudžeto išmokoms finansuoti registravimas (laiku, teisingomis sumomis, esant tinkamiems pagrindžiamiesiems dokumentams, darant tinkamus įrašus apskaitoje); investicinės veiklos pajamų registravimas; pateikimas ataskaitose.
- Sąnaudų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos ir vidutinės apimties detalieji testai ir analitinės procedūros. Vertinta: darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, kvalifikacijos kėlimo, transporto, kitų paslaugų (reprezentacinių) sąnaudų, kitų sąnaudų, socialinių išmokų (pensijų, ligos, motinystės, nedarbo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų), iš valstybės biudžeto finansuojamų išmokų sąnaudų pripažinimas ir registravimas (tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumas, tikrumas, užregistravimas teisingos vertės, tinkamose sąskaitose); su jomis susijusių įsipareigojimų (mokėtinų išmokų) registravimas laiku, teisinga suma, atitinkančia nurodytas pagrindžiamuosiuose dokumentuose; pateikimas ataskaitose.
- Gautų ir panaudotų finansavimo sumų iš valstybės biudžeto registravimas, atlikti detalieji testai ir analitinės procedūros (laiku, teisingomis sumomis, esant tinkamiems pagrindžiamiesiems dokumentams, darant tinkamus įrašus apskaitoje); pateikimas ataskaitose.
- Metinių konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymas – atliktos pagrindinės procedūros, siekiant gauti atskleidimo tvirtinimus.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
- bendras (konsoliduotųjų) finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
- bendras (konsoliduotųjų) biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Audito apimtis ir metodai

Garantinio fondo metinių ataskaitų rinkinys

Audituojamas 2024 metų finansinių ataskaitų rinkinys:

- ✓ finansinės būklės ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ veiklos rezultatų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ grynojo turto pokyčių ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ pinigų srautų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ aiškinamasis raštas, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.

Audituojamas 2024 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys:

- ✓ pajamų ir sąnaudų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ biudžeto įplaukų ir išlaidų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ biudžeto vykdymo aiškinamasis raštas, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.

Pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ 463,3 tūkst. Eur – finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniams.

Reikšmingu dalyku 2024 metų fondo ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 2 proc. pagrindinės veiklos sąnaudų (tai sudarė 463,3 tūkst. Eur). Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jų pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ pažymime, kad audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹¹⁷, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)¹¹⁸;
- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai
2024 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:
- 2024 m. pradžioje turto buvo 160 106,9 tūkst. Eur, pabaigoje – 187 602,3 tūkst. Eur;
- 2024 m. pradžioje ir pabaigoje finansavimo sumų – 0,0 tūkst. Eur;
- 2024 m. pradžioje įsipareigojimų buvo 749,1 tūkst. Eur, pabaigoje – 1 155,2 tūkst. Eur;
- 2024 m. pradžioje grynojo turto buvo 159 357,9 tūkst. Eur, pabaigoje – 186 447,1 tūkst. Eur.
2024 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:
Fondas gavo 43 945,1 tūkst. Eur pagrindinės veiklos pajamų (socialinių įmokų pajamos) ir patyrė 23 165,5 tūkst. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų, iš jų:
- 45,7 tūkst. Eur sudarė nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos;
- 22 847,6 tūkst. Eur sudarė socialinių išmokų sąnaudos;
- 272,1 tūkst. Eur sudarė kitos sąnaudos.
2024 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:
Fondas gavo 51 085,3 tūkst. Eur įplaukų, iš jų:
- 43 341,2 Eur - darbdavių socialinės įmokos;
- 817,8 Eur gauta iš darbdavių, Garantinio fondo administratoriaus reikalavimams tenkinti;
- 6 423,0 Eur - delspinigiai, palūkanos ir baudos;
- 503,3 Eur - kitos įplaukos.
Fondas patyrė 23 877,4 tūkst. Eur išlaidų, iš jų:
- 18 535,7 Eur - socialinės išmokos;
- 4 965,2 Eur – įmokos / mokėjimai į Valstybinio socialinio draudimo fondą;
- 256,8 Eur - administravimo išlaidos;
- 119,7 Eur - kitos išlaidos.
P pinigų likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 151 645,0 tūkst. Eur, pabaigoje – 178 852,9 tūkst. Eur.
Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 2024 metų ataskaitų rinkinių duomenų
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:
- neapibrėžtasis turtas.
Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):
2022 m. audito metu socialinių išmokų sąnaudų/ išlaidų srityje, taip pat apimant susijusių mokėtinų sumų ir pinigų sritį, atliktas vidaus kontrolės procedūrų testavimas, skiriant ir išmokant išmokas bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių darbuotojams. 2024 m. audito metu planuojama naudotis 2022 m. atlikto audito rezultatais, tačiau papildomai audito atlikimo etape atlikome naujų kontrolės užduočių (2023-12-07 Nr. V-471) testavimą.
Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):
- Turto (trumpalaikių investicijų ir pinigų), finansinės ir investicinės veiklos bei laikinai laisvų pinigų investavimo išlaidų srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai.
- Įsipareigojimų (trumpalaikių) srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.
- Įplaukų / pajamų ir gautinų sumų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.

¹¹⁷ 2000-2899-ieji TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2025-04-17).

¹¹⁸ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teisės-aktai/auditas> (žiūrėta 2025-04-17).

Audito apimtis ir metodai

- Išlaidų / sąnaudų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės ir mažos apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.
- Neapibrėžtojo turto srityje, siekiant gauti baigtumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti mažos apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros.
- Metinių ataskaitų sudarymas – atliktos pagrindinės analitinės procedūros, siekiant gauti įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimą.

Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:

Įvertinta:

- taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas;
  - bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus;
  - bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.
-

Valstybinio audito ataskaitos
„2024 metų valstybės socialinių fondų
ataskaitų rinkinio finansinio audito
rezultatai“
3 priedas

Audito apimtis ir metodai

Ilgalaikio darbo išmokų fondo metinių ataskaitų rinkinys

Audituotas 2024 metų finansinių ataskaitų rinkinys:

- ✓ finansinės būklės ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ veiklos rezultatų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ grynojo turto pokyčių ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ pinigų srautų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ aiškinamasis raštas, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;

Audituotas 2024 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys:

- ✓ pajamų ir sąnaudų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ biudžeto įplaukų ir išlaidų ataskaita, parengta pagal 2024-12-31 duomenis;
- ✓ biudžeto vykdymo aiškinamasis raštas, parengta pagal 2024-12-31 duomenis.

Pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos:

- ✓ fondas neturi pavaldžių, kontroliuojamų ar konsoliduojamų įstaigų.

Auditui taikytas reikšmingumas:

- ✓ 292,0 tūkst. Eur – finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniams.

Reikšmingu dalyku 2024 metų fondo ataskaitų rinkinyje yra laikomas iškraipymas ar jų visuma, viršijanti 2 proc. pagrindinės veiklos sąnaudų (tai sudarė 292,0 tūkst. Eur). Kokybiškai reikšmingais laikomi ir mažesni iškraipymai, kurie yra svarbūs informacijos vartotojui dėl jo pobūdžio, aplinkybių ar konteksto, kuriems esant jie atsirado. Kokybiškai reikšmingu dalyku yra laikomas ir svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas.

Audito apimties apribojimai:

- ✓ pažymime, kad audito apimtis nebuvo ribojama.

Auditas atliktas:

- ✓ pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹¹⁹, kurie apima tarptautinius audito standartus (TAS)¹²⁰;

¹¹⁹ 2000-2899-iejį TAAIS „Finansinio audito standartai“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2025-04-17).

¹²⁰ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti tarptautiniai audito standartai (Lietuvos auditorių rūmų (iki 2017-02-28) ir Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2017-03-01) išversti į lietuvių kalbą, prieiga per internetą: <https://avnt.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teisės-aktai/auditas> (žiūrėta 2025-04-17).

- ✓ siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai
2024 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai:
<ul style="list-style-type: none"> - 2024 m. pradžioje turto buvo 179 303,0 tūkst. Eur, pabaigoje – 216 545,9 tūkst. Eur; - 2024 m. pradžioje ir pabaigoje finansavimo sumų – 0,0 tūkst. Eur; - 2024 m. pradžioje įsipareigojimų buvo 207,1 tūkst. Eur, pabaigoje – 681, tūkst. Eur; - 2024 m. pradžioje grynojo turto buvo 179 095,9 tūkst. Eur, pabaigoje – 215 864,5 tūkst. Eur.
2024 m. gautos pajamos ir patirtos sąnaudos:
Fondas gavo 44 173,4 tūkst. Eur pagrindinės veiklos pajamų (socialinių įmokų pajamos) ir patyrė 14 600,3 tūkst. Eur pagrindinės veiklos sąnaudų, iš jų:
<ul style="list-style-type: none"> - 55,7 tūkst. Eur sudarė nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos; - 14 280,1 tūkst. Eur sudarė socialinių išmokų sąnaudos; - 264,5 tūkst. Eur sudarė kitos sąnaudos.
2024 m. gautos įplaukos ir patirtos išlaidos:
Fondas gavo 51 208,2 tūkst. Eur įplaukų, iš jų:
<ul style="list-style-type: none"> - 43 563,8 tūkst. Eur – darbdavių socialinės įmokos; - 7 566,7 tūkst. Eur – delspinigiai, palūkanos ir baudos; - 77,7 tūkst. Eur – kitos įplaukos.
Fondas patyrė 14 148,1 tūkst. Eur išlaidų, iš jų:
<ul style="list-style-type: none"> - 13 890,8 tūkst. Eur – socialinės išmokos; - 257,2 tūkst. Eur – administravimo išlaidos; - 0,1 tūkst. Eur – kitos išlaidos.
Pinigų likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje – 170 106,8 tūkst. Eur, pabaigoje – 207 166,9 tūkst. Eur.
Vertintos sritys ir atliktos procedūros dėl 20XX metų ataskaitų rinkinių duomenų
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika:
<ul style="list-style-type: none"> - neapibrėžtasis turtas.
Sritys, kuriose vertintas vidaus kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas):
2022 m. audito metu ilgalaikio darbo išmokų sąnaudų / išlaidų srityje (taip pat apima susijusias mokėtinų socialinių išmokų, sukauptų mokėtinų sumų ir pinigų sritis) atliktas vidaus kontrolės procedūrų, skirtų užtikrinti, kad operacijos tikrai įvyko, yra susijusios su audituojamu subjektu, užregistruotos tinkama verte ir pagal apskaitos principus bei taisykles (taip pat tinkamą ataskaitinį laikotarpį ir tinkamose sąskaitose), testavimas: naudotasi atlikto testavimo rezultatais.
Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros):
<ul style="list-style-type: none"> - Turto (trumpalaikių investicijų ir pinigų), finansinės ir investicinės veiklos bei laikinai laisvų pinigų investavimo išlaidų srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, buvimo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti didelės apimties detalieji testai. - Įsipareigojimų (trumpalaikių) srityse, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros. - Įplaukų / pajamų ir gautinų sumų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros. - Išlaidų / sąnaudų srityje, siekiant gauti baigtumo, tikrumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimus, atlikti vidutinės ir mažos apimties detalieji testai ir pagrindinės analitinės procedūros. - Metinių ataskaitų sudarymas – atliktos pagrindinės analitinės procedūros, siekiant gauti baigtumo, įvertinimo ir atskleidimo tvirtinimą.
Bendras ataskaitų rinkinio vertinimas:
Įvertinta:
<ul style="list-style-type: none"> - taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumas; - bendras finansinių ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus; - bendras biudžeto vykdymo ataskaitų pateikimas, struktūra ir turinys ir tai, ar šiose ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimus.

Valstybinio audito ataskaitos
„2024 metų valstybės socialinių fondų
ataskaitų rinkinio finansinio audito
rezultatai“
4 priedas

Nustatytų duomenų iškraipymų įtaka Valstybinio socialinio draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui

Eil. Nr.	Straipsniai	KFAR duomenys (2024-12-31), tūkst. Eur			KFAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur		
		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
KONSOLIDUOTOJI FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA							
A	ILGALAIKIS TURTAS	515 906,50	-	-	937 034,71	-	-
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS	2 080,11	-	-	3 653,75	-	-
II.	ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS	8 234,18	-	-	6 804,30	-	-
III.	ILGALAIKIS FINANSINIS TURTAS	505 554,25	-	-	926 538,70	-	-
V.	KITAS ILGALAIKIS TURTAS	37,96	-	-	37,96	-	-
B	BIOLOGINIS TURTAS	0,0	-	-	0,0	-	-
C	TRUMPALAIKIS TURTAS	4 317 408,13	-	*	2 911 938,62	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
							***
I.	ATSARGOS	172,14	-	-	248,10	-	-
II.	IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI	1 503,39	-	-	554,06	-	-
III.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS	647 550,46	-	*	587 668,84	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
							***
IV.	TRUMPALAIKĖS INVESTICIJOS	833 182,43	-	-	816 732,21	-	-
V.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI	2 834 999,71	-	-	1 506 735,41	-	-
D	FINANSAVIMO SUMOS	79,10	-	-	86,34	-	-
I.	IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO	41,63	-	-	45,83	-	-
III.	IŠ ES, UŽSIENIO VALSTYBIŲ IR TARPTAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ	37,47	-	-	40,51	-	-
E	ĮSIPAREIGOJIMAI	713 500,33	-	*	647 980,83	1,3	*
				**			**
I.	ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	3 894,43	-	-	11 059,41	-	-
II.	TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	709 605,90	-	*	636 921,42	1,3	*
				**			**
F	GRYNASIS TURTAS	4 119 735,20	-	*	3 200 906,17	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
						-1,3	***
							60,4
II.	REZERVAI	3 618 138,63	-	*	2 713 724,40	-	*
				**			**
							***
IV.	SUKAUPTAS PERVERŠIS AR DEFICITAS	501 596,58	-	*	487 181,77	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
						-1,3	***
							60,4

Eil. Nr.	Straipsniai	KFAR duomenys (2024-12-31), tūkst. Eur			KFAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur		
		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
G	MAŽUMOS DALIS	-	-	-	-	-	-
KONSOLIDUOTOJI VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA							
A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	8 518 914,40	-	*	7 588 755,50	-	*
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	3 683 773,09	-	*	3 235 041,89	-	*
II.	MOKESČIŲ IR SOCIALINIŲ ĮMOKŲ PAJAMOS	4 819 645,48	-	-	4 336 960,44	-	-
III.	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	15 495,83	-	-	16 753,16	-	-
B	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	-7 700 338,39	-	*	-6 802 548,77	14,7	*
				**		-6 928,9 ¹	**
				208,9		1,3	***
I.	DARBO UŽMOKESČIO IR SOCIALINIO DRAUDIMO	-87 228,74	-	-	-80 035,69	1,3	-
II.	NUSIDĖVĖJIMO IR AMORTIZACIJOS	-7 034,91	-	-	-6 879,90	-	-
III.	KOMUNALINIŲ PASLAUGŲ IR RYŠIŲ	-3 401,63	-	-	-3 078,70	-	-
IV.	KOMANDIRUOČIŲ	-172,82	-	83,40	-198,68	-	-
V.	TRANSPORTO	-125,52	-	125,52	-120,70	-	-
VI.	KVALIFIKACIJOS KĖLIMO	-123,47	-	-	-130,34	-	-
VII.	PAPRASTOJO REMONTO IR EKSPLOATAVIMO	-5 402,10	-	-	-4 702,78	-	-
VIII.	NUVERTĖJIMO IR NURAŠYTŲ SUMŲ	-20 498,92	-	-	-4 210,54	-	***
IX.	SUNAUDOTŲ IR PARDUOTŲ ATSARGŲ SAVIKAINA	-756,89	-	-	-927,36	-	-
X.	SOCIALINIŲ IŠMOKŲ	-7 563 668,97	-	*	-6 693 148,44	14,7	*
				**		-6 928,9 ¹	**
XI.	NUOMOS	-2 632,89	-	-	-1 862,90	-	-
XII.	FINANSAVIMO	0,00	-	-	0,00	-	-
XIII.	KITŲ PASLAUGŲ	-9 093,68	-	-	-7 134,21	-	-
XIV.	KITOS	-197,85	-	-	-118,53	-	-
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVERŠIS AR DEFICITAS	818 576,01	-	*	786 206,72	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
				208,9		-1,3	***
D	KITOS VEIKLOS REZULTATAS	19,47	-	-	208,14	-	-
E	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS REZULTATAS	100 231,35	-	-	51 031,87	-	-
F	APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO IR ESMINIŲ APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMO ĮTAKA	3,11	-	-	-2 414,00	-	-
G	PELNO MOKESTIS	-	-	-	-	-	-
H	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS PRIEŠ NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKĄ	918 829,95	-	*	835 032,73	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
				208,9		-1,3	***
I	NUOSAVYBĖS METODO ĮTAKA	-	-	-	-	-	-

Eil. Nr.	Straipsniai	KFAR duomenys (2024-12-31), tūkst. Eur			KFAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur		
		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
J	GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS	918 829,95	-	*	835 032,73	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
				208,9		-1,3	***
							60,4

KONSOLIDUOTOJI GRYNJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

1	LIKUTIS UŽPRAĖJUSIO LAIKOTARPIO PASKUTINĘ DIENĄ	2 365 873,44	-	*	1 660 205,68	-	*
				29,4			
				5 473,8			
10 (9)	LIKUTIS PRAĖJUSIO LAIKOTARPIO PASKUTINĘ DIENĄ	3 200 906,17	-14,7	*	2 365 873,44	-	*
			6 928,9 ¹	**			29,4
			-1,3	***			5 473,8
				60,4			
17 (16)	ATASKAITINIO LAIKOTARPIO GRYNASIS PERVERŠIS AR DEFICITAS	918 829,95		*	835 032,73	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
				208,9		-1,3	***
							60,4
19 (17)	LIKUTIS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PASKUTINĘ DIENĄ	4 119 735,20		*	3 200 906,17	-14,7	*
				**		6 928,9 ¹	**
				208,9		-1,3	***
							60,4

KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

A	PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	938 667,79	-	-	832 648,59	-	-
I.	ĮPLAUKOS	11 994 600,41	-	-	10 542 642,33	13 150,3	-
II.	PERVESTOS LĖŠOS	-2 433 236,08	-	-	-2 145 384,37	-	-
III.	IŠMOKOS	-8 622 696,54	-	-	-7 564 609,36	-13 150,3	-
						102,0	
B	INVESTICINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	390 646,01	-	-	-698 787,14	-	-
IV.	ILGALAIKIO FINANSINIO TURTO PERLEIDIMAS	227 400,00	-	-	27 000,00	-	-
V.	TERMINUOTŲJŲ INDĖLIŲ (PADIDĖJIMAS) SUMAŽĖJIMAS	170 000,00	-	-	-337 000,00	-	-
C	FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTAI	-1 056,07	-	-	-868,86	-	-
D	VALIOTOS KURSŲ PASIKEITIMO ĮTAKA PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ LIKUČIUI	6,57	-	-	102,08	-102,0	-
I.	PINIGŲ IR PINIGŲ EKVIVALENTŲ PADIDĖJIMAS (SUMAŽĖJIMAS)	1 328 264,30	-	-	133 094,67	-	-

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Atsižvelgiant į nustatytus iškraipymus, aiškinamajame rašte pateikta netiksli informacija apie per vienus metus gautinų sumų, finansavimo sumų, trumpalaikių įsipareigojimų, perviršio ir grynojo turto straipsnių likučius; apie pagrindinės veiklos pajamas iš valstybės biudžeto ir sąnaudas (atidėjinių, socialinių išmokų, transporto, komandiruočių grupėse), pagrindinės veiklos rezultatą.

Neatskleista informacija apie svarbias sąlygas (numatomus pokyčius, susijusius su pensijų kaupimo sistema), kuriomis veikia VSDF ir kurios gali paveikti tolesnę jo veiklą.

Atsižvelgiant į nustatytus iškraipymus, aiškinamajame rašte pateikta netiksli informacija apie per vienus metus gautinų sumų, finansavimo sumų, trumpalaikių įsipareigojimų, perviršio ir grynojo turto straipsnių likučius; apie pagrindinės veiklos pajamas iš valstybės biudžeto ir sąnaudas (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, atidėjinių, nuvertėjimo, socialinių išmokų ir grupėse), pagrindinės veiklos rezultatą; apie pinigų srautus (įplaukų ir išmokų, valiutos pasikeitimo įtakos).

Eil. Nr.	Straipsniai	KFAR duomenys (2024-12-31), tūkst. Eur			KFAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur		
		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur		FAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
		Negalime patvirtinti pateiktos informacijos apie neapibrėžtąjį turtą ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus dėl nesukurtų vidaus kontrolės priemonių, skirtų visų įvykių, dėl kurių gali jie atsirasti, kaupimui ir vertinimui.			Neatskleista informacija apie 2022 m. klaidos taisymsą investicinės veiklos pinigų srautuose ir informacija apie ūkinių operacijų (pensijų) sumoms apskaičiuoti naudotą komercinio banko valiutos ir euro santykį, pateikta neteisinga informacija apie neapibrėžtąjį turtą.		

* Sisteminiai trūkumai (apskaitoje neužregistruotos gavėjų nepasiekusios vienkartinės ir periodinės socialinio draudimo išmokos ir išmokos iš valstybės biudžeto), dėl kurių apskaitoje neužregistruota dalis fondo sukauptų gautinų sumų iš valstybės biudžeto, įsipareigojimų ir su jais susijusių pajamų iš valstybės biudžeto ir sąnaudų (finansavimo sumos, pajamos iš valstybės biudžeto, trumpalaikis turtas, įsipareigojimai ir sąnaudos sumažinti, perviršis ir grynasis turtas padidinti).

** Sisteminiai nedarbo socialinio draudimo išmokų apskaičiavimo trūkumai (išmokos apskaičiuotos neturint tikslų duomenų apie asmenų draudžiamąsias pajamas užsienio valstybėse, naudojant netinkamus laikotarpius), dėl kurių negalime patvirtinti, kokia suma turi būti padidintas ar sumažintas fondo trumpalaikis turtas (339,0 tūkst. Eur – gautinos šių išmokų kompensavimo sumos iš užsienio valstybių), įsipareigojimai (iš viso 45 720,3 tūkst. Eur, iš jų: 1 699,3 tūkst. Eur – atidėjiniai ir 44 021,0 tūkst. Eur – mokėtinos išmokos), sąnaudos (468 091,5 tūkst. Eur), perviršis ir grynasis turtas.

*** 2023 m. audito metu nustatyti sisteminiai išmokų permokų nuvertėjimo skaičiavimo trūkumai, dėl kurių negalime patvirtinti, kokia suma turėtų būti didesnis gautinų sumų likutis, perviršis ir grynasis turtas, mažesnės sąnaudos ir didesnis pagrindinės veiklos rezultatas.

¹ 2023 m. audito metu nustatyta atsitiktinė klaida (nedarbo išmokos 1 702,27 Eur permoka), kuri ekstrapoliuota į visumą. Įvertinus galimą atsitiktinių klaidų mastą tiriamoje visumoje, apskaičiuota iškraipymų suma sudaro 6 928,9 tūkst. Eur. Dėl šios klaidos 6 928,9 tūkst. Eur sumažintas fondo trumpalaikis turtas, sąnaudos, perviršis ir grynasis turtas.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2023 ir 2024 m. VSDF konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenis.

Valstybinio audito ataskaitos
„2024 metų valstybės socialinių fondų
ataskaitų rinkinio finansinio audito
rezultatai“
5 priedas

Nustatytų duomenų iškraipymų įtaka Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniui

Eil. Nr.	Straipsniai	BVAR duomenys (2024-12-31), tūkst. Eur			BVAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur		
		VSDF BVAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur		VSDF BVAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
FONDO PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ ATASKAITA							
1.	PAJAMOS	7 982 035,50	-	-	7 147 605,46	-	-
1.1.	ĮMOKOS PENSIJŲ SOCIALINIAM DRAUDIMUI	3 025 165,47	-	-			
	DRAUDĖJŲ VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS				494 315,36	-	-
1.2	ĮMOKOS LIGOS SOCIALINIAM DRAUDIMUI	676 912,17	-	-			
	APDRAUSTŲJŲ VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS				3 694 016,02	-	-
1.3	ĮMOKOS MOTINYSTĖS SOCIALINIAM DRAUDIMUI	615 335,30	-	-			
	SAVARANKIŠKAI DIRBANČIŲ ASMENŲ VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS				148 639,79	-	-
1.4	ĮMOKOS NEDARBO SOCIALINIAM DRAUDIMUI	451 251,22	-	-			
1.6	VALSTYBINIO SAVANORIŠKOJO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS	3,16			2,14	-	-
1.5	ĮMOKOS NELAIMINGŲ ATŠITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIAM DRAUDIMUI	51 197,00	-	-			
1.7	DELSPINIGIAI, PALŪKANOS, BAUDOS	1 166,36			26 903,61	-	-
1.8	IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR (AR) KITŲ VALSTYBĖS PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ GAUTOS LĖŠOS	3 045 567,41	-	*			
1.6	ASIGNAVIMAI IŠ LR VALSTYBĖS BIUDŽETO				2 741 694,92	-	*
1.9	VEIKLOS PAJAMOS	115 437,40	-	-			
1.7	VEIKLOS PAJAMOS IR IŠ ĮTRAUKTO Į FONDO APSKAITĄ TURTO GAUNAMOS PAJAMOS				42 014,25	-	-

Eil. Nr.	Straipsniai	BVAR duomenys (2024-12-31), tūkst. Eur			BVAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur		
		VSDF BVAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur		VSDF BVAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
1.8	ES INSTITUCIJŲ PENSIJŲ SISTEMOJE ĮGYTOS PENSINĖS TEISĖS	-	-	-	19,37	-	-
1.9	IŠ PENSIJŲ FONDŲ GRAŽINTOS LĖŠOS	-	-	-	-	-	-
2.	SĄNAUDOS	7 063 337,11		* ** 208,9	6 312 879,10	-14,7 6 928,9 ¹	* ** ***
2.1	PENSIJŲ SOCIALINIAM DRAUDIMUI	5 460 493,53	-	*	4 899 440,13	-	*
2.2	LIGOS SOCIALINIAM DRAUDIMUI	505 332,84	-	*	436 274,66	-	*
2.3	MOTINYSTĖS SOCIALINIAM DRAUDIMUI	461 659,93	-	*	437 865,73	-	*
2.4	NEDARBO SOCIALINIAM DRAUDIMUI	468 091,47	-	* **	384 813,32	-14,7 6 928,9 ¹	* **
2.5	NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIAM DRAUDIMUI	41 845,58	-	*	38 971,47	-	*
2.6	LĖŠOS, PERVEDAMOS Į PENSIJŲ FONDUS				23,01	-	-
2.6	NEATGAUTINOS IR	8 876,34	-	-			
2.7	ABEJOTINAI ATGAUTINOS SUMOS				9 328,39	-	***
2.8	VEIKLOS SĄNAUDOS	117 037,42		208,9	106 162,39	1,3	106 162,39
3.	EINAMŲJŲ METŲ REZULTATAS	918 698,39		* ** 208,9	834 726,36	-14,7 6 928,9 ¹ -1,3	* ** *** 60,4
FONDO ĮPLAUKŲ IR IŠLAIDŲ ATASKAITA							
1.	ĮPRASTINĖ VEIKLA	940 446,32			831 241,41	-	-
1.1.	FONDO ĮPRASTINĖ VEIKLA	943 111,13			784 666,00	-	-
1.2.	KITA FONDUI PAVESTA VEIKLA	-2 664,81			46 575,42	-	-
2.	INVESTICINĖ VEIKLA	390 466,19	-		-698 319,28	-	-
2.1.	IŠLAIDOS NEMATERIALIAJAM TURTUI ĮSIGYTI	-3 881,54	-	-	-3 875,18	-	-
2.2.	ĮPLAUKOS, GAUTOS PARDAVUS NEMATERIALŲJŲ TURTŲ	-	-	-	-	-	-
2.3.	IŠLAIDOS ILGALAIKIAM MATERIALIAJAM TURTUI ĮSIGYTI	-3 070,96	-	-	-4 173,54	-	-
2.4.	ĮPLAUKOS, GAUTOS PARDAVUS ILGALAIKŲ MATERIALŲJŲ TURTŲ	18,69	-	-	482,57	-	-
2.5.	IŠLAIDOS AKCIJOMS, OBLIGACIJOMS, KITIEMS	-1 114 000,00	-	-	-1 317 753,12	-	-

Eil. Nr.	Straipsniai	BVAR duomenys (2024-12-31), tūkst. Eur			BVAR duomenys (2023-12-31), tūkst. Eur		
		VSDF BVAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur		VSDF BVAR duomenys, tūkst. Eur	iškraipymų suma, tūkst. Eur	
			suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti		suma padidinta (+), sumažinta (-)	suma, kurios teisingumo negalime patvirtinti
	VERTYBINIAMS POPIERIAMS ĮSIGYTI						
2.6.	ĮPLAUKOS, GAUTOS PARDAVUS AKCIJAS, OBLIGACIJAS, KITUS VERTYBINIUS POPIERIUS	1 511 400,00	-	-	627 000,00	-	-
3.	FINANSINĖ VEIKLA	-869,85	-	-	-871,21	-	-
4.	GRYNŲJŲ PINIGŲ IR JŲ EKVIVALENTŲ POKYTIS	1 330 042,67	-	-	132 050,93	-	-
5.	GRYNŲJŲ PINIGŲ IR JŲ EKVIVALENTŲ CIRKULIACIJA	-	-	-	-	-	-
5.1.	METŲ PRADŽIOJE	1 502 176,79	-	-	1 370 125,86	-	-
5.2.	POKYTIS	1 330 042,67	-	-	132 050,93	-	-
5.3.	METŲ PABAIGOJE	2 832 219,46	-	-	1 502 176,79	-	-

KONSOLIDUOTŲJŲ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Atsižvelgiant į nustatytus iškraipymus, aiškinamajame rašte pateikta netiksli informacija apie fondo sąnaudas socialinio draudimo išmokoms mokėti, veiklos sąnaudas ir apie einamųjų metų rezultatą (IV ir VI dalys).

Atsižvelgiant į nustatytus iškraipymus, aiškinamajame rašte pateikta netiksli informacija apie fondo sąnaudas socialinio draudimo išmokoms mokėti ir apie einamųjų metų rezultatą (IV ir VI dalys).

Neatskleista informacija apie 2022 m. klaidos taisyklę investicinės veiklos pinigų srautuose (V dalis).

*Sisteminiai trūkumai, dėl kurių apskaitoje neužregistruota dalis fondo pajamų ir sąnaudų (pajamos ir sąnaudos sumažintos, einamųjų metų rezultatas padidintas).

**Sisteminiai NSDI apskaičiavimo trūkumai, dėl kurių negalime patvirtinti, kokia suma turi būti didesnės ar mažesnės sąnaudos ir einamųjų metų rezultatas.

***2023 m. audito metu nustatyti sisteminiai išmokų permokų nuvertėjimo apskaičiavimo trūkumai, dėl kurių negalime patvirtinti, kokia suma turi būti mažesnės sąnaudos ir didesnis einamųjų metų rezultatas.

¹ 2023 m. nustatyta atsitiktinė klaida (nedarbo išmokos 1 702,27 Eur permoka), kuri ekstrapoliuota į visumą. Įvertinus galimą atsitiktinių klaidų mastą tiriamoje visumoje, apskaičiuota iškraipymų suma sudaro 6 928,9 tūkst. Eur. Dėl šios klaidos 6 928,9 tūkst. Eur sumažintas fondo trumpalaikis turtas, sąnaudos, perviršis ir grynasis turtas.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2023 ir 2024 m. VSDF biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis.

